

ZAPOSLITEV ALI NADALJNJE IZOBRAŽEVANJE

Zavod RS za zaposlovanje, Euroguidance Slovenija

2023

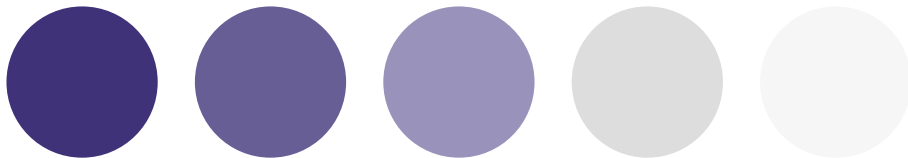
ZAPOSLOITEV ALI NADALJNJE IZOBRAŽEVANJE

Zavod RS za zaposlovanje, Euroguidance Slovenija

Kazalo

1	Pred odločitvijo	1
1.1	Napovednik zaposlovanja in poklicni barometer	2
1.2	Sporočilo Svetovnega gospodarskega foruma	4
1.3	Kompetence za boljši učni in življenjski uspeh	6
2	Zaposlitev	8
2.1	Različne oblike zaposlovanja	8
2.2	Plače	11
2.3	Brezposelni mladi do 29 let	12
2.4	Storitve in pripomočki Zavoda RS za zaposlovanje	23
2.5	Prostovoljstvo	26
2.6	Europass portal in orodja	27
3	Nadaljnje izobraževanje	29
3.1	Izobraževanje	29
3.2	Slovensko ogrodje kvalifikacij	33
3.3	Študij v tujini	34
4	Štipendije	35
	Viri in dodatno branje	37

1 Pred odločitvijo

Obiskujete zadnji letnik srednje šole in kmalu boste pred pomembno življenjsko odločitvijo. Že razmišljate o tem, katero pot izbrati po uspešno končani srednji šoli? Ne glede na to, ali zaključujete nižjo poklicno, srednjo poklicno, srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, se morate odločiti, ali se želite zaposliti ali nadaljevati z izobraževanjem.

Na Zavodu RS za zaposlovanje, kjer deluje Euroguidance Slovenija, smo za vas zbrali informacije, ki vam bodo v pomoč pri načrtovanju vaše kariere. V publikaciji **Kariera se ustvari, ne zgodi**, ki je bila pripravljena v okviru projekta Karierna orientacija za iskalce dela Evropskega socialnega sklada, je med drugim opredeljeno:

„Razvoj kariere predstavlja pridobivanje različnih spretnosti, izkušenj in znanja. Načrtovanje in vodenje kariere pomeni večanje kompetentnosti, znanja in zmožnosti za delo. To je dejaven proces, katerega sestavni del so različne oblike učenja in dela. Vključuje formalno, neformalno in informalno obliko učenja ter na drugi strani, poleg različnih oblik zaposlitve, tudi vse neformalne oblike dela, kot so delo na domu, prostovoljno delo v skupnosti in drugo. Razvoj kariere je odvisen od posameznika in poteka vse življenje. Ustvarjanje kariere je tako vseživljenjski proces.“

Hitre tehnološke spremembe spreminjajo razmere, v katerih delujejo tako slovenska kot svetovna podjetja; namesto poslovanja, ki je omejeno na lokalni ali nacionalni trg, so podjetja, ki želijo biti uspešna, prisiljena sodelovati v globalnih procesih, ki poganjajo svetovno

ekonomijo. Podjetja, ki želijo preživeti, morajo biti pripravljena na redne in hitre spremembe. Spreminjajo se oblike zaposlitve. Do nedavnega prevladujočo obliko zaposlitve, to je delovno razmerje, sklenjeno za nedoločen čas, nadomešča predvsem delovno razmerje, sklenjeno za določen čas. Prevladujejo krajše fleksibilne oblike, ki postavljajo pred posameznika nove izzive in zahtevajo nove spretnosti. To vpliva tudi na drugačen potek kariernega razvoja in kariernega razvoja posameznika.

Šole bodo v prihodnosti poskušale zagotoviti učencem in dijakom znanje in spretnosti, pomembne v razvoju delovne sile v globalni ekonomiji. Vedno bolj se cenijo veščine in spretnosti, ki omogočajo učinkovito timsko delo in ustvarjalno reševanje problemov ter zahtevajo več disciplinarnosti. Od posameznika se pričakujejo odprtost in usmerjenost v samoiniciativno izpopolnjevanje znanja, usmerjenost v vseživljenjsko učenje in izobraževanje.

Delodajalci od kandidatov zahtevajo vedno več drugih spretnosti in znanj, ki se ne navezujejo le na posameznikovo strokovno usposobljenost v okviru izbrane stroke. Prihodnji iskalci zaposlitve bodo morali vedeti, kako se učinkovito prilagajati spremembam v okolju, biti sposobni večkrat v življenju uspešno zamenjati službo ali poklic, biti zmožni načrtovanja in ravnanja v skladu s spreminjajočimi se poklicnimi priložnostmi, razvijati tehnične in socialne spretnosti ter hkrati razumeti, kako in zakaj se pridobljene spretnosti lahko uporabijo.¹

1.1 Napovednik zaposlovanja in poklicni barometer

Zavod RS za zaposlovanje pripravlja Napovednik zaposlovanja in poklicni barometer z najnovejšimi informacijami o stanju na trgu dela.

Napovednik zaposlovanja v raziskavi delodajalcev glede gibanja zaposlenosti v prvi polovici leta 2024 navaja pozitivne obete. Napovedujejo 2-odstotno rast števila zaposlenih in predvidevajo približno 34.500 zaposlitev. Tokrat napovedana rast je nižja kot spomladi 2023, ko je znašala 2,7% za drugo polovico leta 2023. Najvišja rast zaposlenosti je predvidena v gostinstvu 4,9%.

Glede na odgovore, ki so jih podali delodajalci, lahko predvidevamo, da bodo v prihodnjih šestih mesecih skupaj iskali 34.516 delavcev, napovedanih je 13.893 novih delovnih mest, pri čemer pa je izpostavljeno, da se je 53,1% delodajalcev srečalo s pomanjkanjem ustreznega kadra. Najbolj zaskrbljeni so delodajalci iz gostinstva, zdravstva in socialnega varstva in izobraževanja. V omenjenih dejavnostih več kot 60% delodajalcev predvideva, da bodo v prihodnosti imeli težave z iskanjem kadra.

Najpogosteje bodo iskani vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev, delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, varilci, prodajalci, poklici za zdravstveno in socialno oskrbo na domu ter skladiščniki in uradniki za nabavo in prodajo.

Najpozitivnejše napovedi glede gibanja zaposlovanja so v gostinstvu (4,9%), kmetijstvu in lovju, gozdarstvu, ribištvu (4,8%), gradbeništvu (4,3%), poslovanju z nepremičninami (3,8%), v prometu in skladiščanju (3,2%) ter v drugih dejavnostih (3,2%).

Rezultati raziskave **Poklicni barometer** 2023 v prihodnjem letu napovedujejo primanjkljaj kadra za vrsto poklicev na področjih zdravstvene oskrbe, informacijskih tehnologij, šolstva in gradbeništva.

V letošnjem Poklicnem barometru so ocenjevali poklice, za katere na ravni Slovenije predvidevamo:

- 109 poklicev – primanjkljaj kadra, saj bodo potrebe delodajalcev presegle ponudbo na trgu dela,
- 39 poklicev – ravnovesje med potrebami delodajalcev in ponudbo na trgu dela,
- 35 poklicev – presežek kadra glede na oceno potreb trga dela.

V nadaljevanju predstavljamo glavne poudarke raziskave:

- Letos imamo med primanjkljaji 10 poklicev več kot v lanskem letu, v kategoriji ravnovesja 7 poklicev manj, kategorija presežka pa je letos manjša za 2 poklicni skupini.

- Med ocenjevanimi poklici se najbolj opazna sprememba v primerjavi z lanskoletnimi napovedmi nanaša na obravnavane poklice s področja telekomunikacije, saj so lanskoletne napovedi za tehnike telekomunikacij predvidevale presežek, medtem ko letošnje napovedi kažejo na to, da bo poklic v primanjkljaju.
- Prav tako zadnja izvedba Poklicnega barometra kaže na predvideni presežek menedžerjev za trženje in prodajo, tehnikov za informacijsko-komunikacijsko tehnologijo, kozmetikov ter vrtnarjev in drevesničarjev (lani v kategoriji ravnovesje).
- Za prihodnje leto (2024) se še vedno predvideva primanjkljaj različnih skupin učiteljev v osnovnih in srednjih šolah, svetovalnih delavcev, pa tudi vzgojiteljev v vrtcih.
- Podobno se predvideva primanjkljaj različnih skupin strokovnjakov – inženirjev kemije, veterinarjev, strokovnjakov za razvoj kadrov in karierno svetovanje, sistemskih administratorjev, mehanikov in serviserjev elektronskih naprav (lanske napovedi so pri omenjenih poklicih predvidevale ravnovesje med ponudbo in povpraševanjem).
- Iz primanjkljaja v ravnovesje bodo predvidoma prešli inženirji elektronike ter tehniki za elektroniko, knjigovodje in strokovni sodelavci v računovodstvu, gasilci ter upravljavci procesnih strojev in naprav za kemijsko predelavo in proizvodnjo kemijskih izdelkov.

1.2 Sporočilo Svetovnega gospodarskega foruma

Svetovni gospodarski forum je pred leti objavil globalno poročilo **'Future of jobs: Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial revolution'**. Četrta industrijska revolucija bo spremenila naša delovna mesta, zlasti v tehnologiji, kjer napredek na področju umetne inteligence (AI), avtomatizacije, znanosti o

podatkih, robotike, naprednih materialih, biotehnologije in genomike in podobno, zahteva nova znanja in spretnosti ter delovna mesta.

To bo spremenilo način življenja in dela. Nekatera delovna mesta bodo izginila, druga bodo postala številčnejša, pojavila se bodo

nova, ki danes še ne obstajajo. Zaposleni bodo morali uskladiti svoje spretnosti, da bodo ostali konkurenčni. V petih letih se bo spremenila več kot tretjina znanj (35%), ki štejejo za pomembna med današnjimi zaposlenimi.

Vodilne kadrovske in strateške uradnike svetovnih delodajalcev so povprašali, kaj pomenijo trenutni premiki, zlasti na področju zaposlovanja, potrebnih veščin in kako se bo to odražalo v zaposlovanju v panogah na različnih koncih sveta.

Ustvarjalnost bo postala ena izmed treh najbolj potrebnih veščin. S plazom novih izdelkov, novih tehnologij in novih načinov dela bodo morali delavci postati bolj kreativni, da bi lahko izkoristili te spremembe.

Številni novi izdelki, tehnologija, načini dela in vloge bodo od delavcev zahtevali prilagodljivost in kreativnost – z veščinami, ki se prenašajo iz vloge v vlogo, iz panoge v panogo. Poleg tega roboti in umetna inteligenca zlahka opravljajo ročna opravila, vendar se jim kreativne spretnosti še vedno izmikajo. Z izkoriščanjem kreativnega razmišljanja, lahko človek ostane zaposljiv tudi v naslednjem desetletju.

Raziskava, ki jo je opravil Svetovni gospodarski forum o prihodnosti programske opreme in družbe, kaže, da ljudje pričakujemo, da bo umetna inteligenca do leta 2026 postala del upravnega odbora podjetja. Pogajanje in prilagodljivost ostajata zaželeni spretnosti.

Aktivno poslušanje, ki je danes osrednja veščina, bo manj pomembno. Hkrati pa bo postala čustvena inteligentnost ena izmed ključnih veščin, ki jih vsi potrebujemo.

Razumevanje odnosov med različnimi ljudmi (tudi ljudmi in roboti) bo prav tako želena. Koordinatorji robotskih skupin si bodo prizadevali za optimizacijo ravnotežja med roboti in ljudmi v skupinah, hkrati pa bodo zagotovili, da bodo vsi delovali brezhibno. Upravljanje ljudi kot celota bo postalo umetnost. Poskrbeti, da se pravi ljudje postavijo v prave vloge, da bodo delavci usposobljeni, da izkoristijo nastajajoče trende in ublažijo vse pomisleke, ki jih imajo ljudje glede avtomatizacije in robotike.

Narava sprememb bo zelo odvisna od same panoge. Svetovni mediji in zabava so se v zadnjih petih letih že močno spremenili. Sektor finančnih storitev in naložb pa še ni korenito preoblikovan. Tisti, ki delajo v prodaji in proizvodnji, bodo potrebovali nova znanja, kot je tehnološka pismenost. Nekateri so v napredku pred drugimi. Mobilni internet in tehnologija v oblaku že vplivata na naše delo. Umetna inteligenca, 3D tiskanje in napredni materiali so še vedno v zgodnji fazi uporabe, hitrost sprememb pa bo hitra.

1.3 Kompetence za boljši učni in življenjski uspeh

Učni model OECD **Learning Compass 2030** opredeljuje kompetence za boljši učni in življenjski uspeh kot vrste znanja, veščin, stališč in vrednot, ki jih potrebujemo za preoblikovanje družbe in oblikovanje prihodnosti za boljše življenje. Te so opredeljene kot interaktivna uporaba orodij, interakcije v heterogenih skupinah, avtonomno delovanje, ustvarjanje nove vrednosti, usklajevanje napetosti in dilem, prevzemanje odgovornosti.

Te kompetence je mogoče uporabiti v številnih okoliščinah in situacijah, poleg tega so edinstveno človeške. Lahko jih razumemo kot kompetence višjega nivoja, ki ljudem pomagajo pri navigaciji po različnih situacijah in izkušnjah. V tem smislu so prenosljive in jih je mogoče uporabljati celo življenje. Sposobnost obvladovanja negotovosti, razvijanja novih stališč in vrednot ter produktivno delovanje, ko se cilji spremenijo, ostajajo edinstvena človeška veščina. Umetna inteligenca ne more tekrovati s človekovo sposobnostjo ustvarjanja novih vrednot, usklajevanja napetosti ali sprejemanja odgovornosti.

Te kompetence so potrebne v družbah, ki še naprej postajajo raznolike in soodvisne, kot se razvijajo, in v gospodarstvih, kjer vpliv novih tehnologij zahteva nove ravni spretnosti in človekovega razumevanja. Manj je verjetno, da bodo delovna mesta,

kjer potrebujete ustvarjalno inteligenco, v naslednjih desetletjih avtomatizirana. Za uskladitev napetosti in dilem je potrebno branje in razumevanje zapletenih in dvoumnih kontekstov - veščina, ki je do danes ni enostavno programirati v algoritem. Podobno umetna inteligenca še nima svoje volje, niti ne občutka za etičnost in tako ne more sprejemati takšnih etičnih odločitev, ki jih sprejemajo ljudje.

Ljudje bodo morali imeti možnost, da upoštevajo moralne in etične posledice svojih ukrepov in med drugim zagotovijo, da se bo velika in rastoča moč umetne inteligence uporabljena v korist vseh ljudi.

Kompetenc za boljši učni in življenjski uspeh se lahko v naučimo v šolah ali pa jih pridobimo doma, v družini in v skupnosti, v odnosih z drugimi.

USTVARJANJE NOVIH VREDNOSTI

Inovacije so jedro rasti in trajnostne narave razvoja. Ustvarjanje novih vrednosti se nanaša na sposobnost za inovacije in podjetniško delovanje ter odgovorna dejanja. Inovacije kot gonilne sile rasti in družbenega razvoja, se spopadajo z nujnimi svetovnimi izzivi, kot so demografski premiki, pomanjkanje virov in podnebne spremembe. Za ustvarjanje so potrebna nova delovna mesta, nova podjetja in novi izdelki in storitve, zlasti

glede na hitre spremembe v 21. stoletju. Toda inovacije pomenijo več kot ustvarjanje novih delovnih mest, podjetij, izdelkov in storitev; gre tudi za razvoj novih znanj, spoznanj, idej, tehnik, strategij, rešitev in njihova uporaba pri nastalih težavah.

USKLAJEVANJE NAPETOSTI IN DILEM

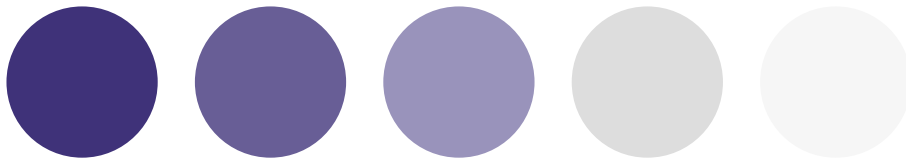
V svetu soodvisnosti je za iskanje rešitev za globalne izzive potrebna sposobnost reševanja napetosti, dilem in kompromisov – na primer med pravičnostjo in svobodo; samostojnost in solidarnost; učinkovitostjo in demokratičnimi procesi; ekologijo in poenostavljenimi ekonomskimi modeli; raznolikost in univerzalnost; ter inovativnost in kontinuiteta. Razumevanje potreb in interesov drugih je bistvenega pomena za zagotovitev dobrega počutja družine in skupnosti. Razvoj zmogljivosti razumevanja in delovanja skupaj s potrebami, interesi in perspektivami drugih, je zato bistvenega pomena. Izziv je uskladiti več in pogosto nasprotujočih si idej ali stališč, in prepoznati,

da je za iskanje rešitve morda več kot ena rešitev.

PREVZEMANJE ODGOVORNOSTI

Prevzemanje odgovornosti pomeni, da lahko človek razmišlja in oceni svoja dejanja v luči svojih izkušenj, osebnih in družbenih ciljev, česa se je naučil in kaj je prav in kaj narobe. Odgovorno ravnanje pomeni razmišljanje in postavljanje vprašanj, povezanih z normativi, vrednostmi, pomeni in omejitvami. Odgovornost pomeni razumevanje, da imajo dejanja posledice in da imajo ljudje moč vpliva na druge. Upoštevanje etike delovanja, obravnavanje novosti, sprememb, raznolikosti, dvoumnosti in negotovosti ter soočanje z izzivi odgovorno domneva, da lahko posamezniki razmišljajo sami in delajo z drugimi. Napredek v razvoju nevroznanosti je dokazal sposobnost možganov, da se spreminjajo in razvijajo v celotnem življenjskem obdobju. Mladost je danes mogoče razumeti kot čas ne le ranljivosti, ampak tudi priložnosti razvijanja občutka odgovornosti.

2 Zaposlitev

Trg dela se neprestano spreminja in od nas zahteva nova znanja in veščine, zato je razvoj

poklicne poti oziroma kariere posameznika izrednega pomena.

2.1 Različne oblike zaposlovanja

REDNO DELOVNO RAZMERJE ZA DOLOČEN ALI NEDOLOČEN ČAS

Delovno razmerje je razmerje med delavcem in delodajalcem, v katerem se delavec prostovoljno vključi v organiziran delovni proces delodajalca in v njem za plačilo, osebno in nepretrgano opravlja delo po navodilih in pod nadzorom delodajalca. 11. člen, drugi odstavek Zakona o delovnih razmerjih (ZDR) določa, da je delodajalec dolžan delavca prijaviti v obvezno pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje ter zavarovanje za primer brezposelnosti. Med drugim to pomeni, da ima zaposleni pravico do letnega dopusta, regresa za letni dopust, nadomestila stroškov prevoza, nadomestila za prehrano in različnih dodatkov (za nočno in nadurno delo, delovno dobo, uspešnost ipd.).

Pogodbo o zaposlitvi smejo skleniti osebe, stare najmanj 15 let. Delavci, ki še niso dopolnili 18 let, uživajo v delovnem razmerju posebno varstvo.

Če s pogodbo o zaposlitvi čas trajanja ni pisno določen, oziroma če pogodba o zaposlitvi za določen čas ni sklenjena v pisni obliki ob nastopu dela, se domneva, da je pogodba o zaposlitvi sklenjena za nedoločen čas.

Napovednik zaposlovanja navaja, da je bilo lani med delovno aktivnimi mladimi (15–29 let) 30.837 takih, ki so se prvič zaposlili na območju Slovenije. Največ jih je zaposlitev našlo v predelovalnih dejavnostih (7.105 ali 23,0%) in gradbeništvu (5.548 ali 18,0%). 1.578 mladih (5,1% delovno aktivnih mladih) je prvič vstopilo na trg dela v obliki samozaposlitve. Med 29.259 zaposlenimi jih

je 73,7% imelo prvo pogodbo o zaposlitvi sklenjeno za določen čas.

PRIPRAVNIŠTVO

Zakon o delovnih razmerjih je obvezno pripravništvo odpravil. Pripravništvo opravljate tam, kjer je to predpisano s posebnim zakonom ali kolektivno pogodbo dejavnosti.

Pripravništvo je priporočljivo opraviti, saj tako pridobite splošna znanja z določenega področja, umestite strokovno znanje, pridobljeno med izobraževanjem v prakso ter pridobite veščine in tehnike, potrebne za opravljanje nalog na delovnem mestu. Tako še pred redno zaposlitvijo pridobite izkušnje in realno sliko o tem, kako bo potekal vaš delovnik.

Z zakonom ali kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti se lahko določi, da oseba sklene pogodbo o zaposlitvi kot pripravnik, kdor prvič začne opravljati delo, ustrezno vrsti in ravni svoje strokovne izobrazbe, ter z namenom, da se usposobi za samostojno opravljanje dela v delovnem razmerju. Pripravništvo lahko traja največ eno leto, če zakon ne določa drugače.

ZDR-1 (Uradni list RS, št. 21/2013) v 122. členu opredeljuje izvajanje pripravništva:

- V času trajanja pripravništva mora delodajalec pripravniku po programu zagotavljati usposabljanje za samostojno opravljanje dela.
- Z zakonom, drugim predpisom ali kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti se določi trajanje, potek pripravništva, program, mentorstvo in način spremljanja in ocenjevanja pripravništva.
- Ob koncu pripravništva mora pripravnik opraviti izpit, ki je sestavni in zaključni del

pripravništva in se opravlja pred iztekom pripravniške dobe.

ZDR-1 (Uradni list RS, št. 21/2013) v 124. členu opredeljuje izvajanje volonterskega pripravništva:

- Če se pripravništvo v skladu s posebnim zakonom lahko opravlja, ne da bi delavec in delodajalec sklenila pogodbo o zaposlitvi (volontersko pripravništvo), se za pripravnika uporabljajo določbe tega zakona o trajanju in izvajanju pripravništva, omejenosti delovnega časa, odmorih in počitkih, povračilu stroškov v zvezi z delom, odškodninski odgovornosti ter zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu v skladu s posebnim zakonom.
- Pogodba o volonterskem opravljanju pripravništva mora biti sklenjena v pisni obliki.

V Sloveniji poznamo termin praktični pouk, praktično usposabljanje z delom in poklicne kvalifikacije. Praktični pouk v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju se izvaja v šoli, podjetjih in medpodjetniških izobraževalnih centrih v skladu z učnim programom. Za izvajanje je pristojno Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje. Praktično izobraževanje se v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju izvaja kot praktični pouk in praktično usposabljanje z delom.

Praktično usposabljanje z delom je pomemben sestavni del vsakega izobraževalnega programa v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju, ki dijakom omogoča pridobivanje veščin in spretnosti v realnem delovnem okolju in na ta način skupaj s praktičnim poukom v šoli oblikovanje poklicne usposobljenosti. Praktično usposabljanje z

delom se izvaja v podjetjih ali zavodih. Na podlagi dogovora z delodajalci se lahko del praktičnega usposabljanja izvede v medpodjetniških izobraževalnih centrih.

Center RS za poklicno izobraževanje vodi **Centralni register učnih mest**; seznam poslovnih subjektov, ki imajo verificirana učna mesta za izvajanje praktičnega usposabljanja z delom in vajeništva.

Delodajalci vedno bolj cenijo pomen sodelovanja s šolo in se zavedajo svoje odgovornosti za uspešno izvedbo izobraževalnega programa. Poleg praktičnih znanj, veščin in spretnosti namreč dijak v realnem delovnem okolju pridobi tiste kompetence, ki jih v šolskih delavnicah ni mogoče realizirati: socializacijo v delovnem okolju, dinamiko realnega delovnega procesa, skupno odgovornost za kakovost opravljenega dela. Dijak sklene učno pogodbo praviloma za vsa leta usposabljanja.

Postopke priznavanja poklicnih kvalifikacij vodi ministrstvo, pristojno za posamezen **reguliran poklic** ali dejavnost.

SAMOZAPOSLITEV

Samozaposleni so tisti, ki:

- opravljajo katerokoli samostojno dejavnost kot direktorji in (so)lastniki v podjetju (gospodarski družbi ali zavodu),
- so samostojni podjetniki posamezniki (s. p.),
- z osebnim delom samostojno opravljajo dejavnost.

PODJEMNA POGODBA

S podjemno pogodbo se prevzemnik posla (izvajalec) zavezuje opraviti določen posel, kot sta izdelava ali popravilo stvari, telesno

ali umsko delo, naročnik pa se zavezuje, da mu bo za to plačal. Plačilo se določi s pogodbo, če ni določeno že z obvezno tarifo ali drugim aktom.

AVTORSKA POGODBA

Z avtorsko pogodbo o naročilu dela se avtor zaveže ustvariti določeno delo in ga izročiti naročniku, naročnik pa se zaveže, da mu bo za to plačal honorar. Vsebina avtorske pogodbe je avtorsko delo s področja književnosti, znanosti in umetnosti.

Več informacij ja na voljo v Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah RS (Uradni list RS št. 16/2007) ali pri **Avtorski agenciji Slovenije**.

PREKARNE OBLIKE ZAPOSLITVE

Bistvene razlike med redno zaposlitvijo in prekarnimi oblikami zaposlitve se kažejo v tem, da prekarni delavci v večini nimajo zagotovljenega plačila za preživetje, da so brez pravic plačanega dopusta in regresa, malice in povračila stroškov za prevoz. Delodajalci prekarnim delavcem, za razliko od redno zaposlenih, prav tako ne plačujejo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za zavarovanje za primer brezposelnosti in prispevkov iz naslovov starševskega varstva.

V Sloveniji se lahko delavci, ki menijo, da njihov delodajalec krši delovnopravno zakonodajo, obrnejo na Inšpektorat Republike Slovenije za delo. Poleg tega pa lahko delavec uveljavlja obstoj delovnega razmerja, če ugotovi, da so v njegovi zaposlitvi prisotni vsi elementi delovnega razmerja.

2.2 Plače

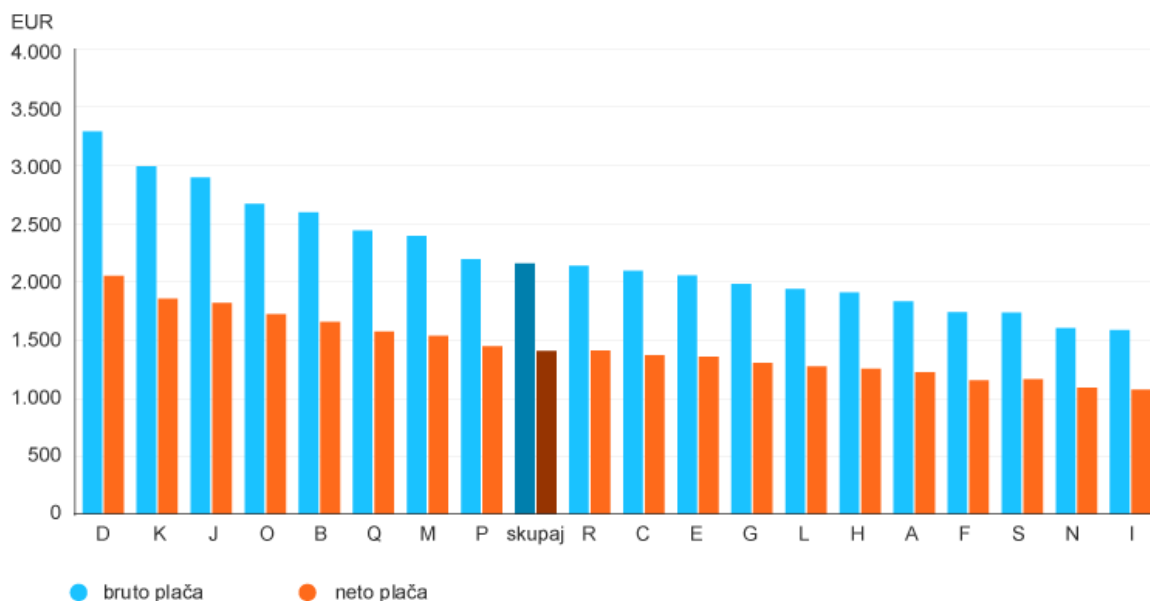
Statistični urad Republike Slovenije navaja, da je bila septembra 2023 povprečna mesečna bruto plača 2.174,70 EUR. Povprečna mesečna bruto plača je povprečni mesečni znesek, izplačan zaposlenim pri pravnih osebah za delo v polnem delovnem času ali delovnem času, krajšem od polnega delovnega časa, in za nadure, ter nadomestila plače, ki bremenijo delodajalca.

Povprečna mesečna neto plača septembra 2023 je bila 1.413,16 EUR. Povprečna mesečna

neto plača je povprečni mesečni znesek, izplačan zaposlenim pri pravnih osebah za delo v polnem delovnem času ali delovnem času, krajšem od polnega delovnega časa, in za nadure, ter nadomestila plače, ki bremenijo delodajalca, zmanjšan za prispevke za socialno varnost in akontacijo dohodnine.

Tabela Statističnega urada Republike Slovenije prikazuje povprečno mesečno plačo po področjih septembra 2023.

Povprečna plača po področjih dejavnosti SKD 2008, Slovenija, september 2023

A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	K Finančne in zavarovalniške dejavnosti
B Rudarstvo	L Poslovanje z nepremičninami
C Predelovalne dejavnosti	M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti
E Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja	O Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti
F Gradbeništvo	P Izobraževanje
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	Q Zdravstvo in socialno varstvo
H Promet in skladiščenje	R Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti
I Gostinstvo	S Druge dejavnosti
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	

2.3 Brezposelni mladi do 29 let

Statistični urad RS navaja, da je bilo na začetku tega leta v Sloveniji 313.024 prebivalcev, starih 15–29 let. Njihov delež v celotni populaciji je znašal 14,8%. To je bilo za skoraj 138.000 ali 7,8 odstotne točke manj kot leta 1991.

Med državami EU-27 je bil delež mladih, starih 15–29 let, lani najnižji v Bolgariji (14,1% med vsemi prebivalci), največji pa na Cipru (20,2%). Slovenija je bila na repu držav EU-27 (14,6%), povprečje EU-27 je znašalo 16,2%. **Podatke prikazuje tabela na strani 13.**

Leta 2022 je bilo v terciarno izobraževanje vpisanih 48,2% mladih prebivalcev Slovenije (19–24 let). Na ravni EU-27 je Slovenija po tem kazalniku vodilna vse od leta 2013 (vir: SURS). Leta 2021 je bilo v Sloveniji 47,0% mladih (20–24 let) vpisanih v terciarno izobraževanje; povprečje EU-27 je znašalo 36,1%. Najmanjši delež je bil v Luksemburgu (9,0%), sledila je Malta (23,5%). **Podatke prikazuje tabela na strani 14.**

Terciarno izobraževanje v Sloveniji je lani uspešno zaključilo 16.111 diplomantov, med njimi je bilo 40,7% moških in 59,3% žensk. Med diplomanti je bil delež največji na področju tehnike, proizvodnih tehnologij in gradbeništva (32,8%), med diplomantkami

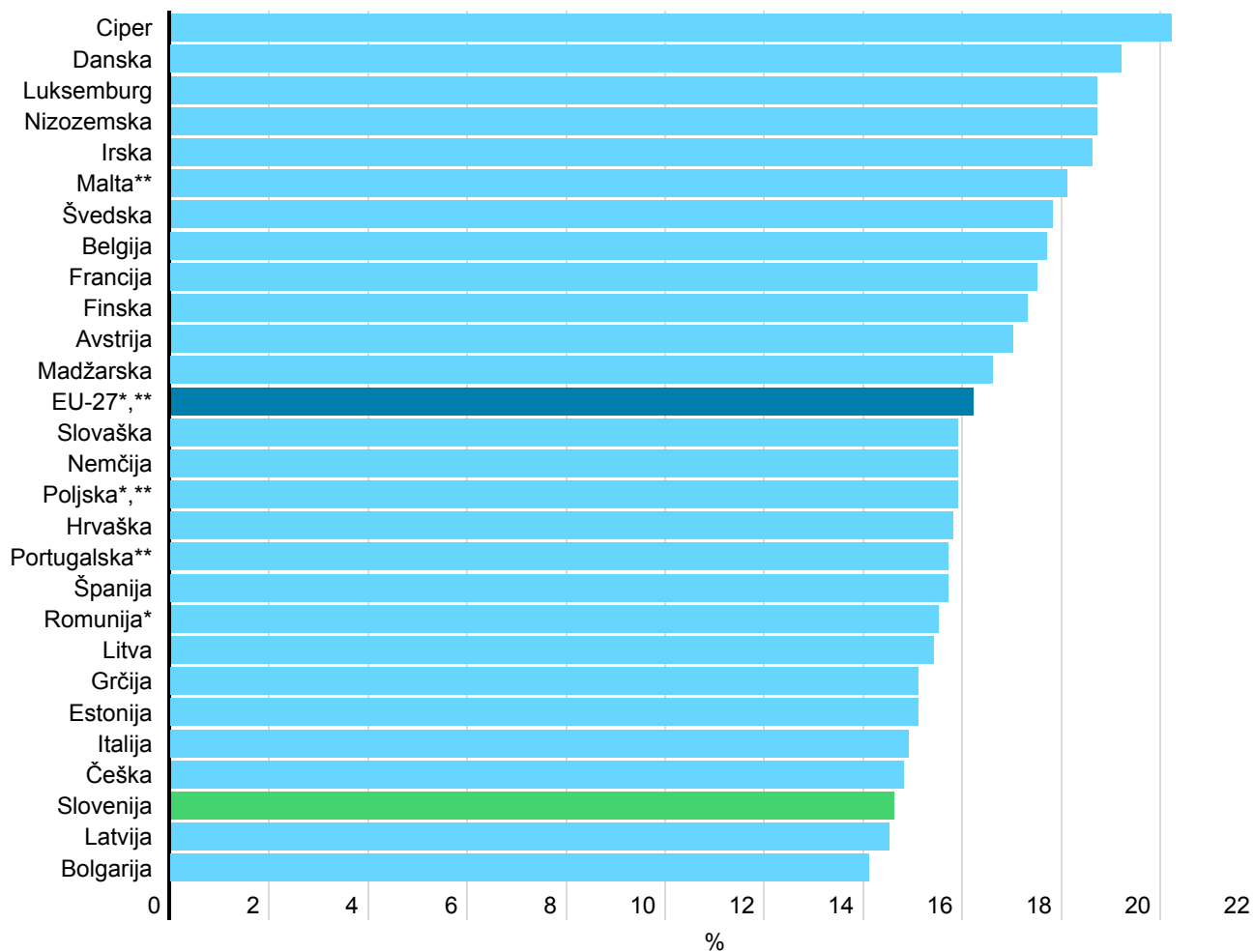
pa na področju poslovnih in upravnih ved ter prava (20,1%).

V prejšnjem letu je bilo po podatkih SURS med mladimi (15–29 let) v Sloveniji 8,5% takih, ki niso bili niti delovno aktivni niti niso bili vključeni v formalno ali neformalno izobraževanje (t. i. NEET). Ta delež je bil najnižji leta 2021 (7,3%), najvišji pa v letih 2013 in 2014 (11,0%). Lani so največji delež teh mladih imeli v Romuniji (19,8%), najnižjega pa na Nizozemskem (4,2%). **Podatke prikazuje tabela na strani 15.**

Tudi po kazalniku zgodnja opustitev izobraževanja (vir: SURS), s katerim prikazujemo delež mladih (18–24 let) s končano največ osnovno šolo, ki niso vpisani v nadaljnje izobraževanje, se Slovenija na ravni držav EU-27 uvršča med države z enim najnižjih deležev: lani si je z Grčijo delila tretje mesto (4,1%). Najnižji delež so izmerili na Hrvaškem (2,3%), najvišjega pa v Romuniji (15,6%). **Podatke prikazuje tabela na strani 16.**

Za lažjo predstavo o tem, koliko iskalcev zaposlitve z izobrazbo, ki jo imate ali jo želite pridobiti, je prijavljenih pri Zavodu RS za zaposlovanje, smo zbrali podatke o prijavljenih brezposelnih osebah mladih do 29 let od leta 2019 do leta 2023. **Podatke prikazujejo tabele na straneh od 17 do 22.**

Delež mladih (15–29 let), EU–27, 2022

* Ocena.

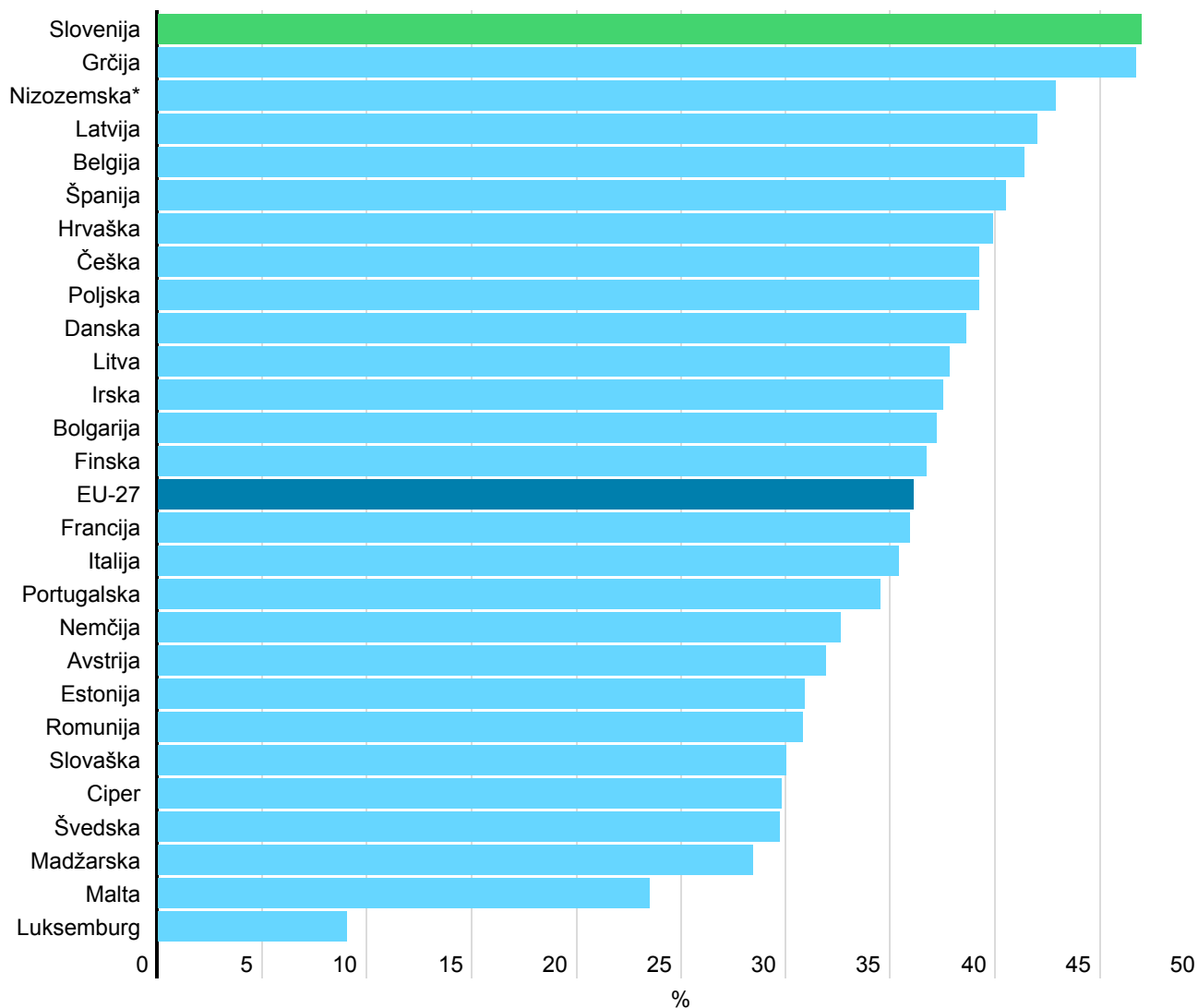
** Podatki so začasni.

Vir: [Eurostatovi podatki](#) z licenco [CC BY 4.0](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
STATISTIČNI URAD

Vpisani v terciarno izobraževanje (20–24 let), EU–27, 2021

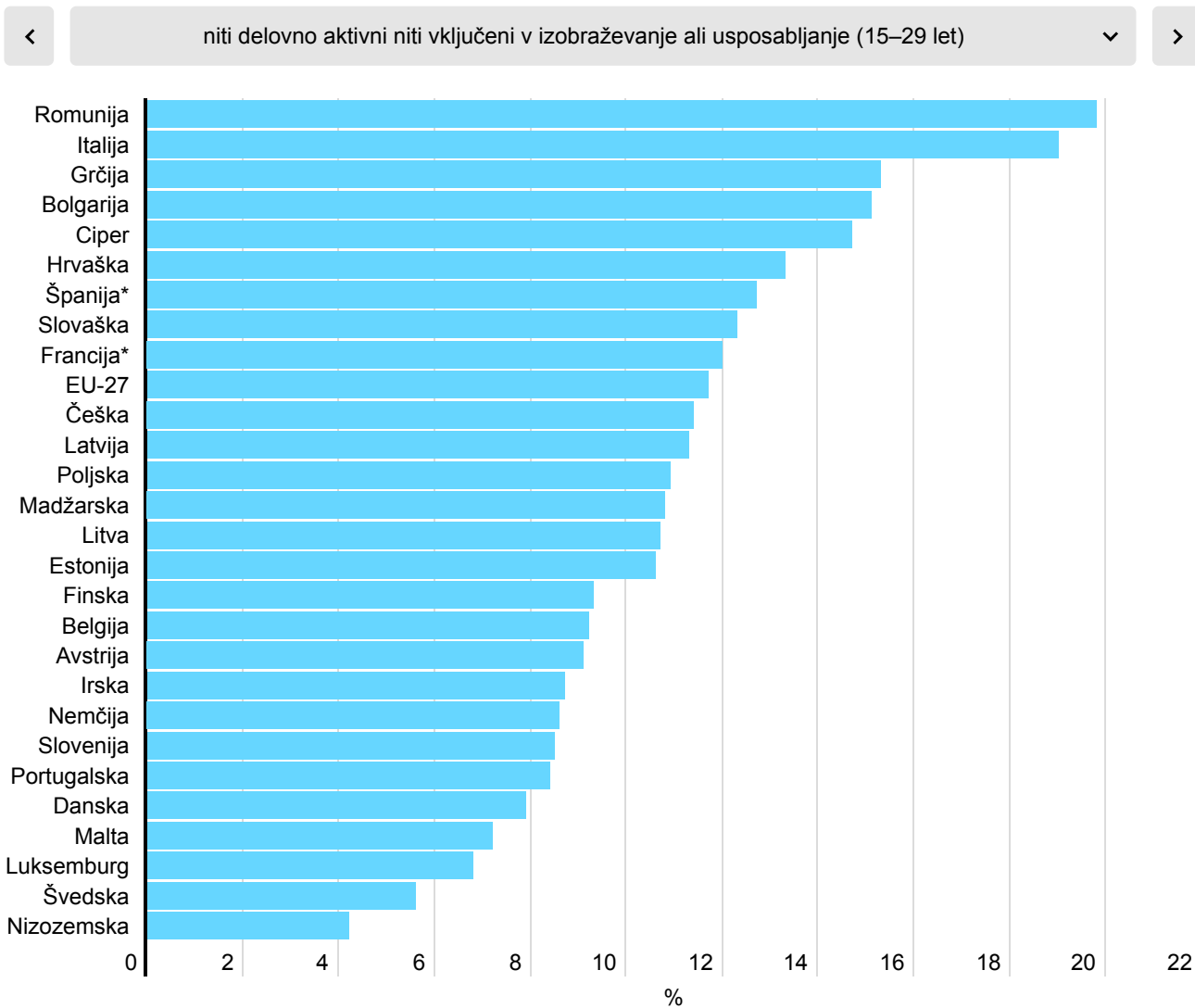
* Ocena.

Vir: [Eurostatovi podatki](#) z licenco [CC BY 4.0](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
STATISTIČNI URAD

Mladi med izobraževanjem in vstopom na trg dela, EU-27, 2022

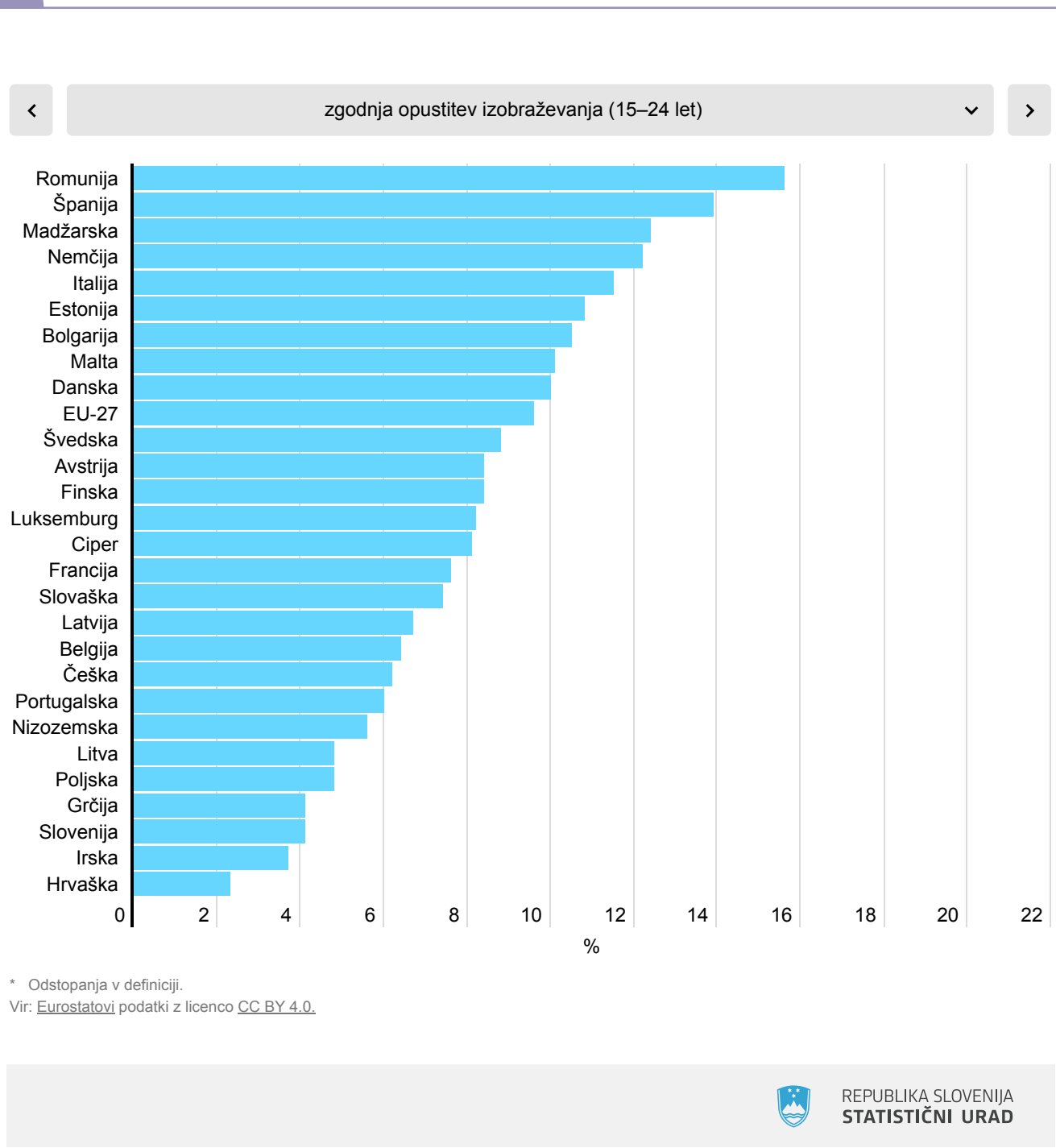
* Odstopanja v definiciji.

Vir: Eurostatovi podatki z licenco [CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

REPUBLIKA SLOVENIJA
STATISTIČNI URAD

Mladi med izobraževanjem in vstopom na trg dela, EU-27, 2022

Brezposelni mladi s srednjo poklicno izobrazbo (vir: Analitika ZRSZ)

Klasius P-16	jun. 2019	jun. 2020	jun. 2021	jun. 2022	jun. 2023
0416 Prodaja (trgovina) na debelo in drobno	324	455	299	218	198
1012 Frizerske in druge lepotilne storitve	256	429	399	250	154
1013 Hotelirstvo in gostinstvo	162	295	180	127	123
0721 Živilska tehnologija	132	175	135	104	106
0716 Motorna vozila, ladje in letala	139	299	209	131	99
0415 Tajniško in administrativno delo	114	149	105	75	68
0715 Metalurgija, strojništvo in kovinarstvo	70	151	83	68	65
0714 Elektronika in avtomatizacija	95	136	99	75	60
0913 Zdravstvena nega in babištvo	90	116	82	52	58
0722 Lesarska, papirniška, plastična, steklarska in podobna tehnologija	48	110	55	56	49
0713 Elektrotehnika in energetika	58	124	85	65	47
0812 Hortikultura	48	93	69	34	43
0788 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo	30	61	52	30	34
0732 Gradbeništvo	65	102	52	38	26
0811 Poljedelstvo in reja živali	20	31	24	16	11
0723 Tekstilna, oblačilna, čevljarska in usnjarska tehnologija	12	9	9	5	5
0211 Avdiovizualno ustvarjanje, tehnike in multimedijaska proizvodnja	7	8	4	2	3
0821 Gozdarstvo in lov	6	9	6	7	3
0724 Rudarstvo in drugo pridobivanje rudnin	3	6	1	1	1
0011 Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi		1	1	1	1
1032 Varnost, varovanje, zaščita in reševanje	1				1
0819 Kmetijstvo, drugo			1	1	1
0841 Veterinarstvo					1
0711 Kemijsko inženirstvo in procesi				1	
0311 Ekonomija		1	1		
0112 Izobraževanje vzgojiteljev predšolskih otrok	1	2	1	1	
0400 Poslovne in upravne vede, pravo, podrobneje neopredeljeno				1	
0619 Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), drugo		1			
0712 Okoljevarstvena tehnologija		1			
1015 Potovanja, turizem, prosti čas		1			
0511 Biologija				1	
1041 Transport	1	5	1		
1010 Gostinstvo in turizem, šport, osebne storitve, podrobneje neopredeljeno				1	
1011 Storitve za gospodinjstva	3	3		3	
Skupaj	1.685	2.774	1.953	1.364	1.157

Brezposelni mladi s srednjo strokovno ali splošno izobrazbo (vir: Analitika ZRSZ)

Klasius P-16	jun. 2019	jun. 2020	jun. 2021	jun. 2022	jun. 2023
0011 Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi	1.034	1.438	996	647	531
0488 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno poslovne in upravne vede, pravo	777	1.056	710	468	352
0112 Izobraževanje vzgojiteljev predšolskih otrok	252	297	237	160	145
0610 Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), podrobneje neopredeljeno	183	299	223	206	142
0913 Zdravstvena nega in babištvo	300	342	204	160	126
1013 Hotelirstvo in gostinstvo	163	327	255	164	112
0211 Avdiovizualno ustvarjanje, tehnike in multimedijska proizvodnja	131	205	169	123	97
0212 Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje	105	174	157	83	84
0715 Metalurgija, strojništvo in kovinarstvo	80	186	92	71	68
1012 Frizerske in druge lepotilne storitve	81	152	128	84	54
1041 Transport	72	122	83	49	53
0713 Elektrotehnika in energetika	48	104	60	56	38
0712 Okoljevarstvena tehnologija	22	69	54	39	38
0841 Veterinarstvo	54	72	58	37	37
0788 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo	34	58	43	42	30
0916 Farmacija	39	52	60	31	24
0721 Živilska tehnologija	35	64	35	31	24
0812 Hortikultura	45	52	34	19	22
0732 Gradbeništvo	38	89	46	28	22
0711 Kemijsko inženirstvo in procesi	21	41	26	18	20
0722 Lesarska, papirniška, plastična, steklarska in podobna tehnologija	30	48	29	21	18
0811 Poljedelstvo in reja živali	22	56	31	27	17
0522 Naravno okolje in divje živali	20	26	21	26	15
0914 Medicinska diagnostična in terapevtska tehnologija	14	22	20	12	14
0911 Zobozdravstvo	26	36	16	13	12
1032 Varnost, varovanje, zaščita in reševanje	12	14	16	16	12
0723 Tekstilna, oblačilna, čevljarstva in usnjarska tehnologija	9	14	18	9	12
0716 Motorna vozila, ladje in letala	16	28	24	8	10
0714 Elektronika in avtomatizacija	27	30	21	13	9
1015 Potovanja, turizem, prosti čas	72	113	39	15	8
0415 Tajniško in administrativno delo	6	10	7	3	5
0416 Prodaja (trgovina) na debelo in drobno	2	2	3	3	3
1088 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno transport, varnost, gostinstvo in turizem, osebne storitve			1	4	3
0731 Arhitektura, prostorsko načrtovanje in urbanizem	10	9	5	2	2
0410 Poslovne in upravne vede, podrobneje neopredeljeno				1	1
0511 Biologija	1	1	1	1	1

Klasius P-16	jun. 2019	jun. 2020	jun. 2021	jun. 2022	jun. 2023
0821 Gozdarstvo in lov	5	11	5	5	1
0724 Rudarstvo in drugo pridobivanje rudnin	1	2	2		1
0512 Biokemija					1
0215 Glasba, ples in uprizoritvene umetnosti	1			1	1
0819 Kmetijstvo, drugo		1	1		1
0114 Izobraževanje učiteljev s predmetno specializacijo					1
1011 Storitve za gospodinjstva		1	1		
0915 Terapija in rehabilitacija				1	
1019 Gostinstvo in turizem, šport, osebne storitve, drugo			1	1	
0531 Kemija	1				
0919 Zdravstvo, drugo			1		
0421 Pravo	2		1		
0311 Ekonomija	2	3	3		
0611 Uporaba računalnika			1		
0388 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno družbene vede, novinarstvo in informacijska znanost		1			
0719 Tehnika, drugo			1		
0221 Religija in teologija		1			
0000 Osnovne in splošne izobraževalne aktivnosti/izidi, podrobneje neopredeljeno		1	2	1	
1010 Gostinstvo in turizem, šport, osebne storitve, podrobneje neopredeljeno			1		
0888 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterinarstvo		2	2		
0710 Tehnika, podrobneje neopredeljeno		1			
0319 Družbene vede in vedenjske znanosti, drugo			1		
0588 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno naravoslovje, matematika in statistika	1	1	1		
0912 Medicina		1			
0520 Okolje (razen okoljevarstvene tehnologije), podrobneje neopredeljeno			1		
0213 Likovna umetnost			1		
0111 Izobraževalne znanosti	1	1	1	1	
0529 Okoljske znanosti, drugo				1	
0810 Kmetijstvo, podrobneje neopredeljeno	1				
Skupaj	3.796	5.639	3.950	2.702	2.167

Brezposelni mladi s terciarno izobrazbo (vir: Analitika ZRSZ)

Klasius P-16	jun. 2019	jun. 2020	jun. 2021	jun. 2022	jun. 2023
0488 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno poslovne in upravne vede, pravo	203	200	126	75	74
0413 Poslovanje in upravljanje, menedžment	108	146	99	75	55
0912 Medicina	85	119	46	51	48
0421 Pravo	95	111	95	51	47
0915 Terapija in rehabilitacija	58	62	42	43	44
0211 Avdiovizualno ustvarjanje, tehnike in multimedijška proizvodnja	63	94	72	58	37
0112 Izobraževanje vzgojiteljev predšolskih otrok	60	65	56	43	36
0231 Usvajanje jezikov (drugih, tujih, znakovnih, prevajalstvo)	93	128	76	52	35
0114 Izobraževanje učiteljev s predmetno specializacijo	99	98	65	43	31
0111 Izobraževalne znanosti	52	65	53	27	29
0721 Živilska tehnologija	22	33	36	24	28
1015 Potovanja, turizem, prosti čas	56	93	75	41	27
0314 Sociologija in študiji kultur	75	106	54	34	26
0311 Ekonomija	30	45	38	27	25
0731 Arhitektura, prostorsko načrtovanje in urbanizem	61	56	39	24	25
0788 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo	45	61	41	28	24
0610 Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), podrobneje neopredeljeno	24	45	27	32	24
0914 Medicinska diagnostična in terapevtska tehnologija	19	22	14	16	23
0213 Likovna umetnost	28	43	32	24	23
0212 Modno oblikovanje, oblikovanje prostora in industrijsko oblikovanje	17	40	28	22	21
1012 Frizerske in druge lepotilne storitve	15	29	22	28	21
0511 Biologija	44	51	21	17	18
1013 Hotelirstvo in gostinstvo	19	45	31	27	18
0923 Socialno delo in svetovanje	25	35	28	13	14
0215 Glasba, ples in uprizoritvene umetnosti	16	24	21	12	13
0222 Zgodovina in arheologija	27	51	42	13	13
0288 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno umetnost in humanistika	27	37	27	14	13
0811 Poljedelstvo in reja živali	25	29	22	14	13
0312 Politologija, odnosi posameznik-družba-država	36	46	18	13	12
0113 Izobraževanje učiteljev brez predmetne specializacije	49	65	31	15	12
1014 Šport	14	22	14	20	12
0321 Novinarstvo in medijske študije	20	26	18	11	12
1032 Varnost, varovanje, zaščita in reševanje	39	60	40	25	12
0313 Psihologija	39	58	38	23	10
0715 Metalurgija, strojništvo in kovinarstvo	23	53	28	14	10

Klasius P-16		jun. 2019	jun. 2020	jun. 2021	jun. 2022	jun. 2023
0588	Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno naravoslovje, matematika in statistika	11	30	18	15	10
0388	Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno družbene vede, novinarstvo in informacijska znanost	33	32	26	7	10
1041	Transport	31	36	21	16	9
0913	Zdravstvena nega in babištvo	31	23	17	10	9
0888	Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterinarstvo	22	29	10	14	8
0732	Gradbeništvo	17	12	6	4	6
0911	Zobozdravstvo	13	8		6	6
1088	Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno transport, varnost, gostinstvo in turizem, osebne storitve	12	24	8	3	6
0714	Elektronika in avtomatizacija	24	29	21	8	6
0810	Kmetijstvo, podrobneje neopredeljeno	9	17	15	11	6
0512	Biokemija	15	17	10	12	6
0522	Naravno okolje in divje živali	8	18	14	8	6
0415	Tajniško in administrativno delo	27	29	14	10	5
0232	Književnost in jezikoslovje	19	21	12	9	5
0711	Kemijsko inženirstvo in procesi	24	22	22	12	5
0531	Kemija	12	14	8	8	5
0414	Marketing in oglaševanje	8	18	13	4	5
0223	Filozofija in etika	20	18	12	5	5
0688	Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT)	20	29	21	9	5
0411	Računovodstvo in revizija	14	14	10	5	5
0229	Humanistika (razen jezikov), drugo	16	13	11	9	4
0533	Fizika	6	7	10	6	4
0519	Biološke in sorodne vede, drugo		4	6	1	4
0723	Tekstilna, oblačilna, čevljarska in usnjarska tehnologija	7	14	8	13	4
0400	Poslovne in upravne vede, pravo, podrobneje neopredeljeno			2	3	4
0521	Okoljske znanosti	17	14	4	6	3
0916	Farmacija	9	10	3	2	3
0722	Lesarska, papirniška, plastična, steklarska in podobna tehnologija	5	14	9	3	3
0812	Hortikultura	5	6	7	2	3
0713	Elektrotehnika in energetika	9	14	5	8	3
0221	Religija in teologija	3	2	3	1	3
0322	Bibliotekarstvo in informacijska znanost	7	13	8	3	3
0821	Gozdarstvo in lov	8	8	7	6	3
0999	Zdravstvo in socialna varnost, drugo	1	2		1	2
0988	Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno zdravstvo in socialna varnost	16	13	8	9	2

Klasius P-16	jun. 2019	jun. 2020	jun. 2021	jun. 2022	jun. 2023
0841 Veterinarstvo	6	5	2	1	2
0110 Izobraževalne znanosti in izobraževanje učiteljev, podrobneje neopredeljeno			1		1
0541 Matematika	16	8	4	5	1
0599 Naravoslovje, matematika in statistika, drugo					1
0329 Novinarstvo, komunikologija in informacijska znanost, drugo			1	1	1
1039 Varnost države, ljudi in premoženja, drugo					1
0230 Jeziki, podrobneje neopredeljeno					1
0716 Motorna vozila, ladje in letala	1	2	2	3	1
0532 Geoznanosti	5	8	5	4	1
0239 Jeziki, drugo				1	1
0300 Družbene vede, novinarstvo in informacijska znanost, podrobneje neopredeljeno		1	1	1	
0399 Družbene vede, novinarstvo in informacijska znanost, drugo				1	
1019 Gostinstvo in turizem, šport, osebne storitve, drugo		2			
0419 Poslovne in upravne vede, drugo		1		1	
0299 Umetnost in humanistika, drugo				1	
0919 Zdravstvo, drugo			1		
0900 Zdravstvo in socialna varnost, podrobneje neopredeljeno			1		
0510 Biološke in sorodne vede, podrobneje neopredeljeno			1	1	
0188 Interdisciplinarne izobraževalne aktivnosti/izidi, pretežno izobraževalne znanosti in izobraževanje učiteljev	2	3	3	1	
1022 Varnost in zdravje pri delu	3	10	3	4	
0219 Umetnost, drugo		1			
0719 Tehnika, drugo		1			
0724 Rudarstvo in drugo pridobivanje rudnin		2		1	
0412 Finančništvo, bančništvo in zavarovalništvo	4	2	2		
0011 Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi		3	1		
0530 Vede o neživi naravi (fizika, kemija in sorodne vede), podrobneje neopredeljeno				1	
Skupaj	2.227	2.886	1.912	1.325	1.072

2.4 Storitve in pripomočki Zavoda RS za zaposlovanje

Zavod RS za zaposlovanje je ena ključnih ustanov na trgu dela. Naše storitve so namenjene: brezposelnim, iskalcem zaposlitve in mladim, ki potrebujejo strokovno pomoč pri zaposlovanju in poklicni orientaciji, delodajalcem, izvajalcem programov zaposlovanja in socialnim partnerjem, strokovnim institucijam in širši javnosti.

Nenehne spremembe v družbi, izobraževanju in na trgu dela zahtevajo od otrok in mladostnikov, ki se nahajajo pred kariernimi odločitvami, da dobro poznajo sami sebe, svoje interese in sposobnosti. Kot tudi, da so se sposobni prilagoditi potrebam in zahtevam okolja. Vse to je del vseživljenjske karijerne orientacije (VKO).

Karierna orientacija je dejavnost, ki mladostnikom pomaga do samostojne odločitve o nadaljnjem izobraževanju in nasploh o izbiri karierne poti. Karierno odločanje pa je proces, v katerem sprejememo odločitev o izbiri nadaljnje karierne poti – pa naj gre za nadaljevanje ali spremembo šolanja ali za prehod iz izobraževanja v zaposlitev oziroma na trg dela.

Z namenom, da bi mladostniki lahko sprejeli odločitev, ki bi bila zanje optimalna, naj podrobneje raziščejo sami sebe: spoznajo naj svoje sposobnosti, talente, interese in druge lastnosti. Ravno tako naj raziščejo in spoznajo izobraževalne programe, ki vodijo do poklicev, njihove značilnosti in zahteve, kot tudi trende na trgu dela. Za čim bolj tehtno

in premišljeno odločanje so jim na voljo številni pripomočki in spletne strani.

KONTAKTNI CENTER

Če ne najdete potrebnih informacij na spletni strani Zavoda za zaposlovanje, se lahko obrnete tudi na **Kontaktni center** na brezplačnem telefonu 080 20 55 ali na naslov kontaktni.center@ess.gov.si.

SPLETNA STRAN

Za lažji dostop do pomembnih informativnih vsebin je del spletnega mesta **Zavoda RS za zaposlovanje** prilagojen posebej za uporabnike mobilnih naprav. Ob obisku vstopne spletne strani Zavoda RS za zaposlovanje z mobilno napravo boste avtomatsko preusmerjeni na prilagojen in enostavnejši dostop do ključnih vsebin.

KAM IN KAKO

Pri odločitvi za nadaljnje izobraževanje ali zaposlitev lahko uporabite program **Kam in kako**. Slednji omogoča pregled seznama primernih poklicev, ki so izbrani na podlagi vaših odgovorov, pridobivanje dodatnih informacij o poklicih, ki vas zanimajo, njihove značilnosti, katere veščine potrebujete zanje in kako jih lahko pridobite, primerjavo med predlaganimi poklici, da se lažje odločite za pravega in možnost izdelave kariernega načrta. Registracijsko številko dobite v svetovalni službi na vaši šoli.

Program je interaktiven in uporabnikom prijazen. Namen programa je, da:

- z zastavljanjem vprašanj o značilnostih poklica pomaga opredeliti področja in posamezne poklice, o katerih se boste lahko pogovorili s kariernim svetovalcem;
- vas spodbudi, da podrobneje raziščete predlagane poklice, ki so glede na vaše odgovore primerni za vas;
- odkrijete nove poklice, o katerih niste razmišljali in so primerni za vas, ali razširite znanje o poznanih poklicih.

Na osnovi vaših odgovorov vam bo program predlagal primerne poklice. Poklice je možno raziskovati tudi tako, da vnesete ime poklica ali ga izberete s seznama gospodarskih dejavnosti. Če ste predhodno že odgovarjali na vprašanja o značilnostih poklica, najdete prikaz ustreznosti poklica in več podatkov o tem poklicu (kratek opis, kaj se v poklicu dela, potrebno izobrazbo, znanja in spretnosti, možnosti zaposlovanja, pogoje dela). Ko boste odgovorili na vsa zastavljena vprašanja o značilnostih poklica, preverite tudi svoj osebni slog.

PORTAL POIŠČI DELO

Portal PoiščiDelo.si je spletni pripomoček, ki brezposelnim in iskalcem zaposlitve omogoča, da s prijavo spremljajo prosta delovna mesta, komunicirajo s svetovalcem zaposlitve, se prijavijo pri Zavodu, zaprosijo za denarno nadomestilo ali pridobijo različna potrdila, ki so povezana s prijavo pri Zavodu. Registracija v portal je možna z elektronskim poštnim naslovom ali digitalnim potrdilom.

Portal PoiščiDelo.si ponuja:

- elektronsko podpisovanje in oddajo vlog Zavodu,

- podpis zaposlitvenega načrta, elektronsko sodelovanje in komunikacijo s svetovalcem,
- pregledovanje prostih delovnih mest Zavoda,
- predstavitev in komunikacijo z delodajalci preko portala,
- oblikovanje eCVjev,
- naročilo potrdil iz evidenc Zavoda.

E-SVETOVANJE

Zavod RS za zaposlovanje je razvil spletni portal **e-Svetovanje**, s pomočjo katerega lahko preverite svoje interese, osebne lastnosti in kompetence. e-Svetovanje je pripomoček za učinkovito načrtovanje kariere in iskanje zaposlitve. Svetujemo vam, da se pred uporabo registrirate in si tako zagotovite dostop do vseh storitev. Kot prijavljen uporabnik lahko v Moji mapi shranjujete podatke in dostopate do shranjenih rezultatov izpolnjenih vprašalnikov.

Raziskujete lahko po naslednjih temah:

- **Kakšen sem?** Spoznajte samega sebe, svoje osebne lastnosti, sposobnosti, vrednote in življenjski slog.
- **Kaj me zanima?** Raziščite vaše interese.
- **Kaj znam?** Določite kompetence, ki ste jih že pridobili in so zelo pomembne pri iskanju zaposlitve.
- **Kaj naj delam?** Poiščite pravi poklic zase.
- **Kje iščem zaposlitev?** Napotki, kje in kako iskati zaposlitev.
- **Kako kandidiram na delovno mesto?** Vodič od priprave prijave na delovno mesto, pisanja življenjepisa, do priprave na razgovor, obnašanja na razgovoru in aktivnosti po razgovoru ter vas seznanjajo

s tem, kako delodajalci izbirajo ustrezne kandidate.

- Kako naj bom aktiven? Pomoč pri načrtovanju aktivnosti in nasveti, kako jih lahko spremljate.

KARIERNA SREDIŠČA

V kariernih središčih ponujamo vrsto brezplačnih storitev in aktivnosti za brezposelne, druge iskalce zaposlitve, učence, dijake, študente in delodajalce. Z namenom spodbujanja zaposlovanja in zagotavljanja podpore pri poklicni izbiri in kariernem razvoju.

V kariernih središčih lahko samostojno ali ob pomoči svetovalcev dostopate do pripomočkov za samostojno iskanje zaposlitve in vodenje kariere ter se udeležujete kratkih delavnic veščin iskanja zaposlitve ali predstavitev aktualnih prostih delovnih mest, ki jih organiziramo v sodelovanju z delodajalci.

Karierna središča so odprta v času uradnih ur Zavoda RS za zaposlovanje. V kariernem središču med drugim po predhodnem dogovoru nudimo karierno svetovanje mladim na prehodu z nižje na višjo raven izobraževanja ter informacije in nasvete staršem, učiteljem in kariernim svetovalcem, ki pomagata mladim pri njihovem odločanju.

EVROPSKI PORTAL ZA ZAPOSLOVNO MOBILNOST EURES

EURES (EUROpean Employment Services) je omrežje služb za zaposlovanje in njihovih nacionalnih članov in partnerjev iz držav članic Evropske unije (EU), Evropskega gospodarskega prostora (EGS) in Švice, katerega cilj je uresničevanje in pospeševanje prostega pretoka delavcev.

Evropski portal za zaposlitveno mobilnost nudi:

- iskanje prostih delovnih mest (tudi na podlagi lastnega profila - življenjepisa),
- mrežo svetovalcev po vsej Evropi, ki nudijo podporo pri iskanju zaposlitve v tujini,
- ažurne informacije o trgu dela v posameznih državah,
- ažurne informacije o delovnih in življenjskih pogojih v posameznih državah,
- informacije o aktualnih zaposlitvenih dogodkih,
- dostop do drugih virov (npr. Evropskih zaposlitvenih dni),
- možnost povezljivosti (npr. z Europass življenjepisom).

SHEMA ZAPOSLOTVENE MOBILNOSTI

Schema zaposlitvene mobilnosti (EURES TMS) omogoča iskalcem zaposlitve, ki so stari vsaj 18 let, finančno podporo pri iskanju zaposlitve v drugi državi članici EU, na Norveškem ali Islandiji. Finančna podpora je možna le za redno zaposlitev. Ne vključuje napotениh delavcev, pripravništva in vajeništva.

Potrebno je izpolnjevati pogoje za pridobitev finančne podpore, in sicer starost najmanj 18 let, državljan ali državljanica članice EU, Norveške ali Islandije, zakonito prebivate v državi EU, na Norveškem ali Islandiji in iščete zaposlitev v kateri drugi od teh držav (iskalec

zaposlitve mora spremeniti državo prebivanja), vaša zaposlitev v drugi državi članici EU mora trajati vsaj 6 mesecev, vaša zaposlitev mora biti sklenjena za polni ali najmanj polovični delovni čas, za razgovor ali zaposlitev v drugi državi članici EU ne boste prejeli nobene druge finančne podpore delodajalca ali drugega projekta (plačano potovanje, namestitveni stroški, prehrana, lokalni prevozi).

Na podlagi vloge lahko kandidirate za različne finančne podpore za potne stroške za zaposlitveni razgovor, stroške selitve ob zaposlitvi, stroški selitve ob selitvi družine, stroške priznavanja izobrazbe, stroške jezikovnega tečaja, dodatno finančno podporo za kandidate z dodatnimi potrebami.

2.5 Prostovoljstvo

Prostovoljstvo deluje na različnih področjih – socialnem, športnem, rekreativnem, izobraževalnem, zdravstvenem, kulturnem, okoljskem, turističnem, v kriznih situacijah (na primer gasilske organizacije, reševalci) in na mnogih drugih področjih.

Prostovoljstvo ima velik pomen za skupnost, ker:

- izboljšuje kakovost življenja v družbi;
- brani interese posameznikov in skupin, ki so ogroženi, prikrajšani, potisnjeni ob rob, izključeni;
- je ena od osnovnih poti odzivanja civilne družbe na potrebe v njej in ustvarja

možnosti aktivnega delovanja državljanov v družbi;

- prostovoljsko delo je samostojna ali dodatna dejavnost in dodana vrednost delovanju služb in institucij.

Evropska prostovoljna služba mladim ponuja možnost daljšega bivanja in dela v gostiteljski organizaciji v drugi državi (do 12 mesecev), pri čemer je delo prostovoljca ali prostovoljke EVS v korist gostiteljske organizacije ali lokalne skupnosti, istočasno pa izvajanje praktičnih nalog predstavlja preizkušnje, ob katerih poteka učni proces za prostovoljca.

2.6 Europass portal in orodja

Pred nekaj leti prenovljena storitev Europass prinaša kar nekaj novosti, ne le pri urejanju življenjepisa in spremnega pisma, uporabnikom ponuja tudi nove možnosti. Najpomembnejše so shranjevanje dokumentov v uporabniškem profilu, možnost deljenja Europass profila kot spletne povezave, boljša povezanost s portalom evropske zaposlitvene mobilnosti EURES, nove oblike Europass CV in spremnega pisma in prikaz ponudb za delo in izobraževanje v Evropi.

Europass je sklop spletnih pripomočkov in informacij, ki uporabnikom pomaga na izobraževalni in poklicni poti, saj je temeljni pripomoček za vse, ki želijo predstaviti svoje znanje in sposobnosti. Europass storitve so brezplačne in enostavne za uporabo. Najpogosteje ga uporabljajo iskalci zaposlitve (za prijave na delovna mesta, projekte, razpise, doma in v tujini), študenti (za prijave na izobraževanje ali program usposabljanja), delodajalci (za enostaven pregled posameznikovih znanj in kompetenc) in šole (potrdilo o izkušnji mobilnosti, opis pridobljenih znanj v izobraževalnih programih).

Uporabniki Europass portala imajo po novem možnost, da ustvarijo svoj Europass uporabniški profil, iz katerega lahko prenesejo svoj **Europass življenjepis** v PDF. Struktura uporabniku pomaga urediti podatke in ga opominja na vse elemente, ki so lahko za naslovnika pomembni. Europass prinaša

nove oblikovne predloge in novo uporabniško izkušnjo. Tako lahko zdaj v urejevalniku pripravite svoj Europass življenjepis kot gost ali kot registrirani uporabnik.

Urejevalnik ponuja tudi pomoč za pripravo spremnega pisma. **Europass spremno pismo** lahko uporabnik pripravi v spletnem urejevalniku, ki olajša oblikovanje, izvozi pa ga v obliki PDF. Ker so struktura in osnovni elementi že določeni, uporabniku tako ostane več časa za vsebinsko pripravo. Enako kot za Europass življenjepis, lahko spremno pismo pripravite kot gost ali kot registrirani uporabnik. Do podatkov v spletnem urejevalniku ima v vsakem primeru dostop le uporabnik.

Evropska Europass spletna stran ponuja tudi informacije o življenju in delu v drugih evropskih državah ter virih informacij na ravni Evropske unije, na njej pa gostuje tudi spletni urejevalnik. **Nacionalna Europass spletna stran** se osredotoča zlasti na pomoč uporabnikom in informiranje uporabnikov v Sloveniji. Pogosta vprašanja uporabnikov in navodila za pomoč pri uporabi novega portala so na voljo na portalu Nacionalnega centra Europass Slovenija, ki deluje na **Centru RS za poklicno izobraževanje**.

Registriranim uporabnikom je odslej na voljo med drugim:

- **Moja knjižnjica:** za shranjevanje različnih dokumentov (diplome, spričevala

in certifikati, priporočila, motivacijska pisma, ...). Vse dokumente, ki so shranjeni v knjižnici, uporabnik lahko deli kot povezavo.

- Samoocenjevanje spodbujata zavihka **Moja zanimanja** in **Moje spretnosti in znanja**, ki sta namenjena temu, da uporabniki identificirajo svoje karijerne cilje in preference ter na nadzorno ploščo prejmejo predloge delovnih mest in izobraževalnih priložnosti, prilagojene svojim interesom in željam.
- **Prenos življenjepisa na portal EURES** in obratno: svoj življenjepis lahko s klikom na Objavi na EURES, ki se nahaja na zadnjem koraku ustvarjanja življenjepisa, uporabnik objavi na portalu EURES. Na ta način bo deljen življenjepis viden delodajalcem, prijavljenim v portal EURES.

V okviru novega Europass portala ja na voljo tudi **samoocenjevalni test digitalnih znanj**. Digitalna znanja in spretnosti so pomembna za delo, študij in tudi dostop do storitev. Trenutno se za kar 90% delovnih mest zahtevajo digitalna znanja in spretnosti. Svoja digitalna znanja in spretnosti lahko preizkusite z brezplačnim testom, ki traja približno 25 minut in je na voljo na spletni strani. Samoocenjevalni test digitalnih znanj preverja informacijsko in podatkovno pismenost, komuniciranje in sodelovanje, ustvarjanje digitalnih vsebin, varnost in reševanje težav:

Informacijska in podatkovna pismenost: Znanja in spretnosti, potrebna za iskanje in dostopanje do različnih vrst digitalnih vsebin ter sprehajanje med njimi (datoteke, spletne strani itd.), kot so sposobnost primerjave različnih virov informacij in ugotavljanje njihove zanesljivosti, sposobnost

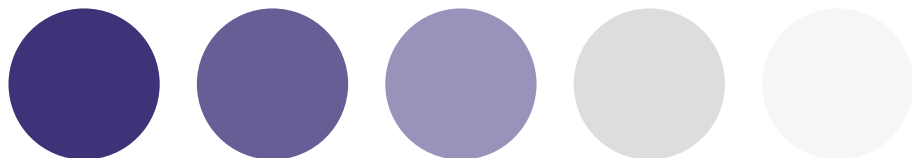
shranjevanja, upravljanja in organizacije map in različnih vrst datotek.

Komuniciranje in sodelovanje: Znanja in spretnosti, potrebna za uporabo digitalnih tehnologij za interakcijo, komuniciranje in sodelovanje z drugimi, kot so sposobnost udeležbe v družbi z uporabo javnih in zasebnih digitalnih storitev ter sposobnost upravljanja svoje identitete in ugleda na spletu.

Ustvarjanje digitalnih vsebin: Znanja in spretnosti, potrebna za ustvarjanje in urejanje različnih vrst digitalnih vsebin, vključno z besedilnimi in večpredstavnostnimi datotekami. To vključuje znanja in spretnosti, potrebna za izboljšanje različnih vrst informacij in vsebin ter njihovo skupno vključevanje ter sposobnosti, ki omogočajo razumevanje delovanja avtorskih pravic in licenc ter možnosti razvijanja navodil za računalniške sisteme.

Varnost: Znanja in spretnosti, potrebna za varstvo naprav, vsebin, osebnih podatkov in zasebnosti ter zavedanje nevarnosti in groženj digitalnih okolij. To vključuje tudi znanja in spretnosti, potrebna za varstvo fizičnega in psihičnega zdravja ter zavedanje pomena digitalnih tehnologij za družbeno blaginjo in vključevanje ter ozaveščenost o vplivu uporabe digitalnih tehnologij na okolje.

Reševanje težav: Znanja in spretnosti za prepoznavanje potreb in tehničnih težav ter izbiro ustreznih tehnoloških rešitev za njihovo odpravo. To vključuje tudi znanja in spretnosti, potrebna za uporabo digitalnih orodij z namenom uvajanja novih procesov in izdelkov ter sposobnosti, ki omogočajo razumeti, katere digitalne kompetence je treba izboljšati in jih prilagoditi digitalnemu napredku.

3 Nadaljnje izobraževanje

3.1 Izobraževanje

Ne glede na to, kakšno izobraževanje zaključujete ali nadaljujete, vam pri načrtovanju izobraževalne poti lahko pomagajo strokovnjaki v različnih ustanovah. Šolski svetovalni delavci dobro poznajo izobraževalni sistem, zato vam lahko pomagajo pri izbiri vaše nadaljnje karijerne poti. Karierni svetovalci v kariernih središčih pri Zavodu RS za zaposlovanje dobro poznajo trg dela, zaposlovanje in zahteve delodajalcev. Lahko se dogovorite za svetovanje v najbližjem kariernem središču. Karierni svetovalci v kariernih centrih univerz vam lahko svetujejo glede izobraževalnih programov fakultet (**Karierni center Univerze v Ljubljani**, **Karierni center Univerze v Mariboru**, **Karierni center Univerze na Primorskem** in **Karierni center Univerze v Novi Gorici**).

V nadaljevanju boste spoznali pogoje, ki jih je treba izpolniti, če se želite vključiti v nadaljnje izobraževanje, ko zaključite trenutno izobraževanje. Preverite lahko tudi **shemo slovenskega izobraževalnega sistema**.

NIŽJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

Programi nižjega poklicnega izobraževanja so namenjeni učencem, ki so izpolnili osnovnošolsko obveznost in končali najmanj 7

razredov devetletne osnovne šole oziroma so končali osnovno šolo po prilagojenem izobraževalnem programu. Izobraževanje traja dve leti.

Na razpolago so široki programi nižjega poklicnega izobraževanja, v katerih se dijaki lahko usposobijo za različne poklice s področja tehnike, gradbeništva in biotehnike in preoblikovanja tekstilij. Ob zaključku izobraževanja mora dijak opraviti zaključni izpit, ki obsega izdelek oziroma storitev ter zagovor.

Spričevalo o zaključnem izpitu vam omogoča zaposlitev, pa tudi vpis v prvi letnik kateregakoli izobraževalnega programa srednjega poklicnega oziroma srednjega strokovnega izobraževanja.

SREDNJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

Programi srednjega poklicnega izobraževanja so pretežno praktično narnani, saj vključujejo minimalno 24 tednov praktičnega usposabljanja z delom. Praviloma trajajo tri leta. Vanje se lahko vpiše, kdor je končal osnovno šolo ali izobraževalni program nižjega poklicnega izobraževanja. Izobraževanje se zaključi z zaključnim izpitom, ki obsega pisni in ustni izpit

iz slovenščine in izdelek oziroma storitev z zagovorom.

Po končanem izobraževanju se lahko zaposlite ali lahko nadaljujete v dvoletnih poklicno-tehniških programih in si po uspešno opravljeni poklicni maturi pridobite srednjo strokovno izobrazbo.

Tisti, ki se boste zaposlili, si lahko po treh letih delovnih izkušenj z opravljanjem ustreznega mojstrskega oziroma delovodskega ali poslovskega izpita pridobite srednjo strokovno izobrazbo. Če opravite še izpite iz splošnih predmetov poklicne mature, lahko nadaljujete izobraževanje na višji strokovni šoli.

Zakon o vajeništvu prinaša na področje srednjega poklicnega izobraževanja možnost večjega obsega praktičnega usposabljanja z delom pri delodajalcu. Poskusno je **vajeniška oblika izvedbe programov srednjega poklicnega izobraževanja** zaživela že v šolskem letu 2017/2018, v šolskem letu 2023/2024 pa so na voljo **naslednji programi**: avto serviser, avto karoserist, mizar, kamnosek, oblikovalec kovin - orodjar, gastronomske in hotelske storitve, steklar, papirničar, slikopleskar, strojni mehanik, zidar, električar, mehatronik - operater in klepar-krovec, tapetnik, inštalater strojnih inštalacij, tesar, dimnikar, izvajalec suhomontažne gradnje, pečar, polagalec keramičnih oblog, izdelovalec kovinskih konstrukcij.

SREDNJE STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE

Programi srednjega tehniškega in strokovnega izobraževanja so namenjeni učencem, ki so končali osnovno šolo ali izobraževalni program nižjega poklicnega

izobraževanja. Zaključeno srednje strokovno izobraževanje omogoča neposreden vpis v vse programe višjega strokovnega izobraževanja in v visokošolske strokovne študijske programe prve bolonjske stopnje. Univerzitetni študij omogoča poklicna matura ali štiri predmetni zaključni izpit in dodatni maturitetni izpit v okviru stroke.

Programi poklicno-tehniškega izobraževanja se oblikujejo kot nadgradnja programov srednjega poklicnega izobraževanja. Absolventom poklicnega izobraževanja omogočajo doseči srednjo strokovno izobrazbo, ki je enakovredna štiriletnemu tehniškemu in strokovnemu izobraževanju.

GIMNAZIJA

Gimnazijsko izobraževanje je splošno (splošna in klasična gimnazija) in strokovno (tehniška, ekonomska in umetniška gimnazija). Traja 4 leta in se konča z matura.

POKLICNI IN MATURITETNI TEČAJ

Če se ne boste odločili za nadaljnje izobraževanje v višjem ali visokem šolstvu, se lahko odločite za **poklicni tečaj** in pridobite strokovna znanja, ki jih boste potrebovali za opravljanje poklica na izbranem področju. V poklicni tečaj se lahko vpišete, če ste uspešno zaključili četrti letnik gimnazije ali zaključni letnik izobraževalnega programa za pridobitev srednje strokovne izobrazbe in izpolnjujete druge, z izobraževalnim programom določene pogoje. Tako si pridobite srednjo strokovno izobrazbo.

Izobraževanje v poklicnih tečajih traja eno leto, zaključni pa se s poklicno matura. V poklicnem tečaju se lahko redno izobražujete samo enkrat. Poklicni tečaj je torej druga pot do naziva strokovne izobrazbe, za katerega

obstaja tudi štiriletni program srednjega tehniškega in strokovnega izobraževanja.

Vrste poklicnih tečajev za redno izobraževanje na srednjih šolah v Sloveniji: ekonomski tehnik, gastronomija in turizem, predšolska vzgoja in tehnik računalništva.

Za vse tiste, ki ste se odločili za poklicno izobraževanje in se zdaj odločate za univerzitetni študij, pa so na voljo maturitetni tečaji. Izobraževanje po programu maturitetnega tečaja traja eno leto. Kandidati, ki uspešno končajo izobraževanje po tem programu, lahko pristopijo k splošni maturi.

V **maturitetni tečaj**, ki traja eno leto, se lahko vpiše, kdor je uspešno zaključil: srednje poklicno izobraževanje, srednje tehniško oz. strokovno izobraževanje, tretji letnik gimnazije in je prekinil izobraževanje za najmanj eno leto, zasebni program gimnazije s priznanim statusom javno-veljavnega programa po sklepu pristojnega strokovnega sveta, da zagotavlja minimalna znanja za uspešen zaključek izobraževanja.

V maturitetni tečaj se lahko vpiše tudi oseba, ki ni končala izobraževanja iz prejšnjih alinej, je pa zaključila osnovnošolsko izobraževanje in je uspešno opravila preizkus znanja na ravni tretjega letnika gimnazije iz obveznih in izbirnih predmetov splošne mature v skladu z zakonom, ki ureja maturo.

V maturitetnem tečaju se lahko dijak redno izobražuje samo enkrat. Kandidati, ki uspešno končajo izobraževanje po tem programu, lahko pristopijo k splošni maturi.

VIŠJE STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE

Višješolski študijski programi so dveletni ter omogočajo pridobitev višje strokovne

izobrazbe. V višješolski študijski program se lahko vpišejo kandidati z opravljeno splošno maturo, poklicno maturo ali zaključnim izpitom oziroma diplomu pred letom 2002, z opravljenim mojstrskim ali delovodskim oziroma poslovodskim izpitom, če imajo tri leta delovnih izkušenj ter opravljen preizkus znanja iz splošno izobraževalnih predmetov v obsegu, ki je določen za poklicno maturo v srednjem strokovnem izobraževanju. Za vpis v določene programe (program Fotografija, Medijska produkcija, Oblikovanje materialov ali Organizator socialne mreže) pa je potrebno opraviti še preizkus nadarjenosti oziroma psihofizičnih sposobnosti.

Informacije o možnostih vpisa v višje strokovno izobraževanje so na voljo pri **Višješolski prijavnici službi**.

VISOKOŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE

Študijski programi za pridobitev izobrazbe se po 33. členu Zakona o visokem šolstvu razvrščajo v tri stopnje:

1.stopnja:

visokošolski strokovni študijski programi, univerzitetni študijski programi,

2.stopnja:

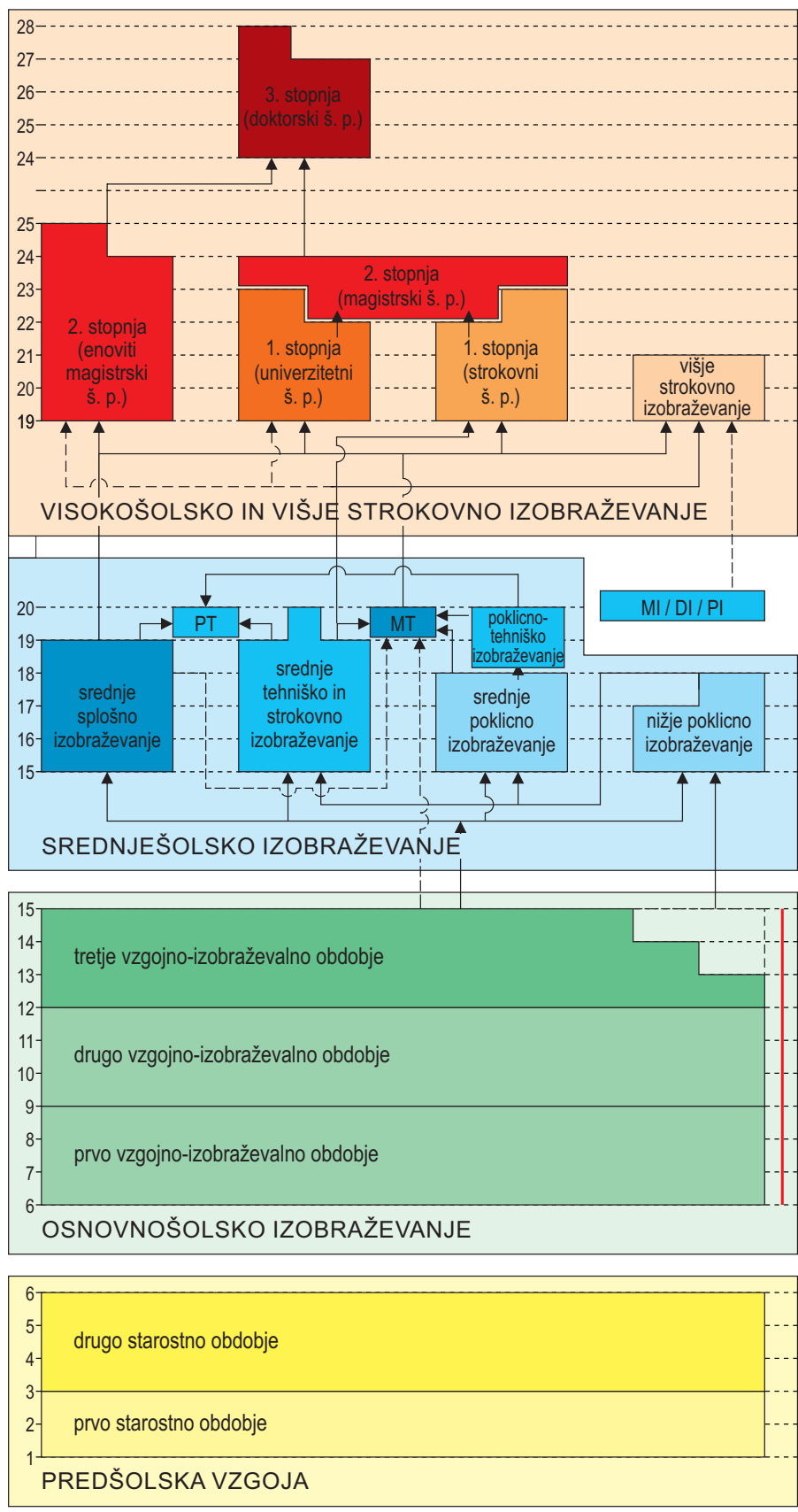
magistrski študijski programi, enoviti magistrski študijski programi,

3.stopnja:

doktorski študijski programi.

Informacije o dodiplomskih in enovitim magistrskih študijskih programih za naslednje študijsko leto najdete na spletni strani **eVŠ Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije**.

Sistem vzgoje in izobraževanja v Sloveniji

Osnovno glasbeno in plesno izobraževanje

26

Vzgoja in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v specializiranih šolah in zavodih

Izobraževanje odraslih

Legenda:

- splošna dostopnost
- - -> dostopnost pod posebnimi pogoji
- obvezno izobraževanje
- PT** poklicni tečaj
- MT** maturitetni tečaj
- š. p. študijski programi
- MI** mojstrski izpit
- DI** delovodski izpit
- PI** poslovodski izpit

ISCED-A 2011

8	840
7	760
6	640
	650
5	550
4	
3	344
	354
	353
2	244
1	100
0	020

Od šolskega/študijskega leta 2017/2018

3.2 Slovensko ogrodje kvalifikacij

Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK) predstavlja enotni sistem kvalifikacij v Republiki Sloveniji za razvrščanje kvalifikacij v ravni glede na učne izide. Sestavlja ga 10 ravni.

Register kvalifikacij SOK predstavlja javno dostopen informacijski sistem slovenskega ogrodja kvalifikacij in omogoča vpogled v vse posamične kvalifikacije, to so izobrazbe, poklicne kvalifikacije in dodatne kvalifikacije, ki jih je mogoče pridobiti v Sloveniji. Ker se v registru nahajajo istoimenske ali podobne kvalifikacije, ki pa se vseeno medsebojno razlikujejo, so dodali možnost primerjanja do treh kvalifikacij. Kvalifikacije lahko primerjamo po različnih parametrih.

Vsem, ki se odločajo o nadaljnji karierni poti na trgu dela ali v nadaljnjem izobraževanju,

lahko pomaga tudi prikaz možne karierne poti znotraj področja izbrane kvalifikacije, ki ni edina in ni obvezujoča. Kvalifikacije v registru imajo tudi dodane opise poklicev ter možnost video predstavitve posamezne kvalifikacije.

Kvalifikacije so v registru kvalifikacij SOK opisane skladno z metodologijo SOK ter zakonskimi določili. Opisi so usklajeni tudi s predlaganimi parametri opisa kvalifikacij v portalu evropskega ogrodja kvalifikacij (EOK). Tako so opisi slovenskih kvalifikacij dostopni uporabnikom vseh držav Evropske unije, prav tako pa bodo opisi posameznih kvalifikacij iz različnih evropskih držav dostopni slovenskim državljanom. Tako omogočimo lažjo primerljivost slovenskih kvalifikacij s kvalifikacijami drugih evropskih držav.

3.3 Študij v tujini

Lahko se odločite tudi za študij v tujini. Evropa ponuja veliko različnih možnosti. Študij v tujini je priložnost za izboljšanje znanja tujih jezikov, komunikacijskih kompetenc kot tudi priložnost za pridobitev medkulturnih kompetenc, ki so pri zaposlovanju mladih vedno bolj cenjene.

Priprava je ključnega pomena pred odhodom na študij v tujini, saj je treba biti pozoren na veliko pomembnih korakov pri iskanju izobraževalnih priložnosti kot tudi pri sami pripravi na odhod v tujino. Portal Europass združuje brezplačen sklop spletnih orodij za upravljanje vaših znanj in spretnosti ter načrtovanje izobraževalne in poklicne poti v Evropi. Pomaga vam raziskati in poiskati ustrezno priložnost za razvoj vaših znanj in spretnosti.

Pred odhodom je treba pridobiti **informacije** o šolnini, trajanju študija, prijavi, številu prostih mest in priznavanju študija.

Erasmus+ program ponuja številne priložnosti za študijske izmenjave v drugih evropskih državah. S podporo programa Erasmus+ študij v tujini lahko traja najmanj 3 mesece in največ 12 mesecev, lahko se ga udeležijo študenti, vpisani v visokošolski študijski program.

Če se zanimate za **študij v tujini**, se najprej obrnite na svojo univerzo. Ko se v okviru

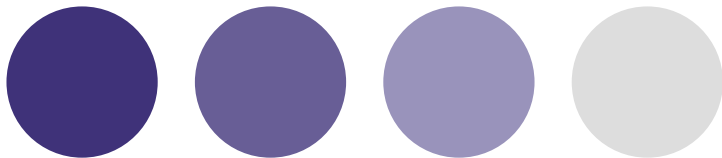
programa Erasmus+ odpravite na študij v tujino: ne plačate prijave in šolnine na univerzi gostiteljici, vaš študij v tujini šteje kot del obveznega študijskega programa in dobite štipendijo za plačilo stroškov bivanja in potovanja.

Univerza, na katero se boste vpisali, morda sodeluje v mednarodnih programih študijskih izmenjav, zato se za več informacij obrnite tudi na njihovo službo za mednarodno sodelovanje.

Če ste opravili pripravništvo ali študij v drugi državi in želite uradno zabeležiti svoje izkušnje in pridobljene spretnosti, lahko le-te predstavite s pomočjo **potrdila o mobilnosti Europass**. Potrdilo o mobilnosti Europass vsebuje informacije o vaših nalogah in odgovornostih, spretnostih, povezanih z delom, znanju jezikov, digitalnih, organizacijskih in komunikacijskih kompetencah, ki so pomembne predvsem pri zaposlovanju.

Državljeni Evropske unije imajo enake pravice do dela med študijem v drugi državi kot državljani te države. Zaposlijo se lahko brez delovnega dovoljenja, tudi za poln delovni čas. Omejitve glede števila delovnih ur na teden se razlikujejo glede na državo.

4 Štipendije

Glede na potrebe so mladim na voljo različne štipendije, ki jim pomagajo na njihovi izobraževalni poti.

DRŽAVNE ŠTIPENDIJE

Državna štipendija je dopolnilni prejemek, namenjen kritju stroškov, ki nastanejo v času šolanja. Z državno štipendijo želimo spodbuditi izobraževanje in doseganje višje izobrazbene ravni upravičencev. Dodeljujejo jo pristojni centri za socialno delo tako za študij v Republiki Sloveniji kot za študij v tujini na javno veljavnem izobraževalnem programu in izobraževalni ustanovi.

Do državne štipendije ste upravičeni dijaki, študenti in udeleženci izobraževanja odraslih, ki izpolnjujete naslednje **pogoje**:

- ste državljan Republike Slovenije ali imate drug ustrezen status iz 12. člena Zakona o štipendiranju ali ste oseba s priznano mednarodno zaščito,
- niste v delovnem razmerju, ne opravljate samostojne registrirane dejavnosti, niste vpisani v evidenco brezposelnih oseb, niste poslovodna oseba gospodarske družbe ali direktor zasebnega zavoda,
- povprečni mesečni dohodek na osebo v vaši družini v preteklem letu pred vložitvijo vloge ne presega 1.218,08 evra.

Za nadaljnje prejemanje štipendije po novem ni potrebno več oddati vloge. Če dijak ali študent uveljavlja dodatek za bivanje ali dodatek za uspeh, pa je potrebno dokazila še vedno predložiti oziroma poslati na pristojni center za socialno delo. Ko gre za prehod iz I. stopnje na II. stopnjo ali za prehod PTI - poklicno tehniško izobraževanje (3+2) je potrebno vlogo na novo oddati, saj gre v tem primeru za novo vlogo in ne za nadaljnje prejemanje državne štipendije.

ZOISOVE ŠTIPENDIJE

Zoisove štipendije so namenjene dijaku, študentom in udeležencem izobraževanja odraslih kot spodbuda za doseganje izjemnih dosežkov in s tem ustvarjanje dodane vrednosti na področju znanja, raziskovanja, razvojne dejavnosti in umetnosti. Podeljuje jih **Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad**, ki sprejema vloge v skladu z javnim pozivom.

Zoisove štipendije se dodelijo najuspešnejšim vlagateljem vlog, ki izpolnjujejo splošne in posebne pogoje:

- izkazujejo vsaj en ustrezen izjemni dosežek,
- dosegajo zahtevan šolski oziroma študijski uspeh,
- izpolnjujejo tudi ostale zahtevane pogoje in

- prehajajo na višjo raven izobraževanja, na kateri Zoisove štipendije še niso prejeli.

Zoisova štipendija ni združljiva z državno štipendijo, s štipendijo Ad futura, niti s štipendijo za Slovence v zamejstvu in po svetu. Hkrati s Zoisovo štipendijo se lahko prejema kadrovska štipendija (razen, če ta tega ne dovoljuje), štipendija za deficitarne poklice in tudi štipendija Ad futura za študijske obiske in za sodelovanje na tekmovanjih iz znanja ali raziskovanja.

KADROVSKE ŠTIPENDIJE

Kadrovske štipendije so namenjene neposrednemu povezovanju s podjetji in so v povprečju najvišje med vsemi vrstami štipendij. Prednost kadrovskih štipendij je zagotovo v tem, da praviloma zagotavljajo prvo zaposlitev po končanem šolanju. Z razpisanimi kadrovskimi štipendijami, ki jih podeljujejo delodajalci, se lahko seznanite preko [Izmenjevalnice](#), na spletnih straneh

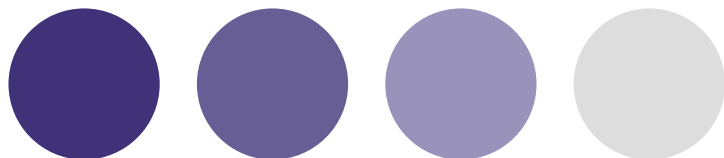
regionalnih razvojnih agencij ali pri delodajalcih v njihovih internih glasilih, spletnih straneh in podobno.

ŠTIPENDIJE ZA DEFICITARNE POKLICE

Namen štipendij za deficitarne poklice je spodbujanje mladih za izobraževanje za tiste poklice, za katere je na trgu zaznati razkorak med trenutnim in prihodnjim številom razpoložljivih kadrov in predvideno ponudbo delovnih mest. Štipendija znaša 118,48 evra na mesec. Vsako leto jih podelijo do 1000. Deficitarna štipendija se lahko dodeli hkrati z vsemi štipendijami, razen s kadrovsko.

SKLADI, FUNDACIJE IN RAZPISI VLAD

Pri **Javnem štipendijskem, razvojnem, invalidskem in preživninskem skladu Republike Slovenije** poiščite informacije o drugih štipendijah za študij doma in v tujini. Razpisi štipendij so objavljeni tudi na spletni strani Ministrstva za vzgojo in izobraževanje ter spletnih straneh veleposlaništev.

Viri in dodatno branje

Kariera se ustvari, ne zgodi:

<https://www.vkotocka.si/wp-content/uploads/2018/10/Kariera-se-ustvari-ne-zgodi.pdf>

OECD Learning Compass 2030:

https://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-and-learning/learning/learning-compass-2030/OECD_Learning_Compass_2030_concept_note.pdf#:~:text=T%20ohe%20OECD%20Learning%20Compass%202030%2C%20a%20product,the%20ofuture%20we%20want%3A%20individual%20and%20collective%20well-being.

OECD Future of Education and Skills 2030: OECD Learning Compass 2030:

<https://enovicke.acs.si/kompetence-za-boljsi-ucni-in-zivljenjski-uspeh/>

Kateri poklici bodo po pandemiji najbolj iskani? Svet kapitala:

<https://svetkapitala.delo.si/kariera/kateri-poklici-bodo-po-pandemiji-najbolj-iskani/>

World Economic Forum, 'Future of jobs: Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrialrevolution':

https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs.pdf

Praktično usposabljanje z delom:

<https://cpi.si/poklicno-izobrazevanje/prakticno-izobrazevanje/>

Reguliran poklici:

<https://spot.gov.si/sl/teme/seznam-reguliranih-poklicev/>

Kam in kako

<https://www.ess.gov.si/iskalci-zaposlitve/poklici-in-kompetence/pripomocki-za-nacrtovanje-kariere/kam-in-kako-za-studente-in-odrasle/>

<https://www.ess.gov.si/partnerji/vsezivljenjska-karierna-orientacija/karierna-orientacija-solske-mladine/kam-in-kako-za-ucence-in-dijake/>

Centralni register učnih mest:

<https://crum.cpi.si/>

Statistični urad RS:

<https://www.stat.si>

Zavod RS za zaposlovanje:

<http://www.ess.gov.si>

eSvetovanje:

<https://esvetovanje.ess.gov.si/>

Portal PoiščiDelo.si:

<https://www.poiscidelo.si/>

Evropski portal za zaposlitveno mobilnost:

https://eures.europa.eu/index_sl

Shema zaposlitvene mobilnosti TMS:

<https://www.ess.gov.si/iskalci-zaposlitve/delo-v-evropi-eures/iskanje-zaposlitve-v-evropi/financne-podpore-eures/>

Europass:

<https://europa.eu/europass/sl>

Samoocenjevalni test digitalnih znanj:

<https://europa.eu/europass/digitalskills/screen/questionnaire/generic>

Slovensko ogrodje kvalifikacij:

<https://www.nok.si/>

Razširi si obzorja:

<https://www.vkotocka.si/wp-content/uploads/2022/09/Prirocnik-Razsiri-si-obzorje-4-za-web.pdf>

Izobraževalni sistem v Sloveniji:

<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/ENIC-NARIC-center/solske-sheme/SISTEM-VZGOJE-IN-IZOBRAZEVANJA-V-REPUBLIKI-SLOVENIJI.pdf>

Izobraževalni sistem v Sloveniji:

https://europass.si/wp-content/uploads/2022/10/CPI_shema_velika_DODATEK.pdf

Napovednik zaposlovanja:

<https://www.ess.gov.si/partnerji/trg-dela/napovednik-zaposlovanja/>

Poklicni barometer:

<https://www.ess.gov.si/partnerji/trg-dela/poklicni-barometer/>

Mednarodni dan mladih:

<https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/11262>

eVŠ:

<https://portal.evs.gov.si/stopnje-izobrazbe>

Zbornik Zaposlitev ali nadaljnje izobraževanje pripravlja nacionalni center Euroguidance Slovenija, ki ga sofinancira Evropska unija v okviru programa Erasmus+. Vsebina je izključno odgovornost avtorjev in zanjo v nobenem primeru ne odgovarja Evropska unija.

ZAPOSILITEV ALI NADALJNJE IZOBRAŽEVANJE

Sofinancira
Evropska unija

Zavod Republike Slovenije
za zaposlovanje